

# MARTINSKÉ NOVINY



OFICIÁLNY SPRAVODAJCA MESTA MARTIN

7/2023

4. júl 2023, IV. ročník

## Školákovi odzvonili na prázdniny



strany 2 a 3

Foto: Roman Kopka



www.martinskenoviny.sk

Martinské noviny



www.martin.sk

Martin - oficiálna stránka

### Základné cestovné v martinskej MHD išlo o niekoľko centov hore

Výrazne viac v autobuse platia cestujúci, ktorí si kupujú lístok u šoféra v hotovosti. Bezplatne naďalej cestujú viaceré skupiny obyvateľov mesta Martin.

strana 7

### Hokej je opäť na rázcestí, mesto hľadá možnosti, ako mu môže pomôcť

Mesto Martin, SZLH a MHA Martin deklarovali záujem udržať martinský seniorský hokej v prvej lige. Čas je však neúprosný a možnosti zložitá.

strany 8 a 9





Fotografia vľavo:  
Štvrtáci s pani učiteľkou Renátou Šarlinou pri rozlúčke na školskom dvore. Balóny poslali do neba.  
Foto: Roman Kopka

Fotografia hore:  
Odovzdávanie vysvedčení na ZŠ s MŠ, Podhájka.  
Foto: Roman Kopka

## Deťom odzvonilo na prázdniny, konečne zažili obyčajný školský rok

Posledný deň v školskom roku nie je len o vysvedčeníach, ale aj o rozlúčkach žiakov s pedagógmi. Jednu definitívnu sme zažili aj na Podháji.

Posledný deň v mesiaci a ešte aj piatok. Ideálny čas na rozlúčku so školským rokom, ktorý bol paradoxne výnimočný vo svojej obyčajnosti.

Život sa aj v martinských školách po dlhých mesiacoch pandémie vrátil do normálu a nikdy by nám predtým nenapadlo, že to je veľká vec.

Decká sa konečne ani raz nemuseli učiť z domu, v triedach nesedeli s rúškami či respirátormi, nikto nerušil exkurzie, plavecké, resp. lyžiarske výcviky, školy v prírode či poznávacie výlety. Všetko bolo, ako malo byť. S radosťami i starosťami, so skúšaním i písomkami, s jednotkami i päťkami, pochvalami či pokarhaniami.



A to všetko a možno aj viac sa premietlo do posledného školského dňa, keď učitelia svojim žiakom odovzdávali vysvedčenia. My sme toho boli svedkami na škole, ktorá je známa aj výchovou hokejových talentov.

Áno, reč je o ZŠ s MŠ na Podhájkej ulici. Po triedach nás ochotne povodil riaditeľ Ján Šamaj, pre ktorého bol tento školský rok tiež výnimočný, pretože bol jeho posledný. Po 38 rokoch, ktoré na tejto škole strávil a formoval ju, sa definitívne lúčil so žiakmi a žiačkami. Nielen s deviatkami, ale so všetkými. V septembri ich už vítať nebude.

„Prišiel čas prenechať miesto mladším, no odchádzam spokojný a s dobrým pocitom. Vždy som mal radosť, keď sa niekomu niečo podarilo, tešil som sa z úspechov mnohých žiakov, vedomostných a samozrejme aj športových. No energiu mi dodávali aj žiaci, ktorí sa krôčik po kroku postupne zlepšovali, ktorí pochopili, že to s nimi myslíme dobre. Nebude mi ľúto za povinnosťami a papierovaním, no bude mi chýbať výborný kolektív kolegov a kolegýň, na ktorý som sa vždy mohol spoľahnúť. Všetkým prajem len to najlepšie,“ povedal tak trochu i s dojatím

Deviatci z Podhájkej  
a ich posledný deň v škole.  
Foto: Roman Kopka



riadiť a pedagóg, ktorý učil aj majstrov sveta v hokeji, slovenských reprezentantov, špičkových hráčov NHL. Avšak rozdiely medzi žiakmi nerobil, ku každému sa staval rovnako a preto ho majú mnohí radi.

### Hokejisti majú výhodu, aj po škole ostávajú spolu

S Jánom Šamajom sme nakukli do prvej triedy. Na otázku ako bolo v škole, decká spontánne a zborovo odpovedali "dobro". Pochválili sa nám, že už vedia čítať, písať a počítať.

Deviatci prichádzali pred ôsmou do školy pozvoľne, do ich rozlúčky s učiteľmi a ostatými žiakmi chýbala ešte necelá hodinka, no pár sme ich v triede našli.

„Bol som v tejto škole šesť rokov, cítil som sa v nej fajn. Veľa som sa naučil, našiel nových kamarátov, zažil pekné chvíle. V septembri začnem na Obchodnej akadémii v Martine, no s viacerými spolužiakmi sa budem ďalej stretávať na tréningoch a zápasoch dorasteneckého tímu. Aj to je výhoda hokejovej školy,“ podotkol Timotej Petrovič.

### Nový medzník štvrtákov

Napokon nás Ján Šamaj zaviedol medzi žiakov 4. A a 4. B. Tí sa aj s rodičmi lúčili s prvým stupňom. Do triedy s pódium sme vstúpili počas príhovorov učiteliek, v ktorých bilancovali obdobie spoločných štyroch rokov. Potom dostali decká vysvedčenia, viaceré aj s osobitnými pochvalami, neskôr si prehliadkou fotografií pripomenuli množstvo spoločných chvíľ. A na záver už na školskom dvore vypustili do neba balóny a pekná rozlúčka končila prechodom z jednej časti školy do druhej, čo symbolizovalo prechod z prvého stupňa školy na druhý. A asistovali im pritom desiatky žiakov i učiteľov, do novej etapy života ich slávnostným zvonením povzbudzovali aj školníci.

„Tieto deti zažili prvú vlnu pandémie ako prváci a potom ich ešte dlhý čas sprevádzala. No spolu s rodičmi to všetko zvládli excelentne. Všetci sme v týchto zložitých chvíľach držali pohromade, čo utužilo naše vzťahy. Mala som možnosť štyri roky učiť úžasných mladých ľudí, slobodných vo svojich názoroch. Veľmi som na nich hrdá, čo dokázali. A to ešte určite nepovedali posledné slovo,“ prognózuje pani učiteľka Renáta Šarlinová.

A nakoniec sme ešte stihli aj rozlúčku deviatkov so školou. Opäť odzneli pekné slová, aj od žiakov smerom k pedagógom. Odovzdávali sa kvety, prišlo i na fotenie, nastali dojemné chvíle lúčenia. A keď už toho bolo dost, riaditeľ Ján Šamaj zobral do ruky zvonec a slávnostne odzvonil na prázdniny. Hádám si deviatci a deviatky, ale aj ostatní, ktorí boli na rozlúčke, zapamätali jeho posledné slová: „Investujte do seba, do svojho vzdelania, bude to najlepšia investícia vášho života.“

**Roman Kopka**

## OCENENÍ MARTINSKÍ ŽIACI A ŽIAČKY ZA ŠKOLSKÝ ROK 2022/2023



■ **Miriám Bellová**, 9. ročník, ZŠ s MŠ, Priehradná: za výborný prospech vo všetkých predmetoch a iniciatívnosť v školských aktivitách.

■ **Mia Halašová**, 8. ročník, SZŠ T. Zanova: za výborné študijné výsledky, reprezentáciu školy a úspechy dosiahnuté v atletických súťažiach.

■ **Jasmína Hrašková**, 9. A, ZŠ, Jozefa Kronera: za iniciatívnosť v školských aktivitách a úspešnú reprezentáciu školy v športových súťažiach.

■ **Sofia Juhošová**, 7. A, ZŠ, A. Stodolu: za výborné výsledky dosiahnuté vo vzdelávaní a reprezentáciu školy v recitačných súťažiach.

■ **Tomáš Klenec**, 9. A, KZŠ a MŠ Antona Bernoláka: za výborný prospech, vzorné správanie a úspešnú reprezentáciu školy v športových súťažiach.

■ **Adam Kurhajec**, 8. A, ZŠ, P. Mudroňa: za vynikajúce študijné výsledky, reprezentáciu školy a úspechy dosiahnuté v recitačných a vedomostných súťažiach.

■ **Terézia Pavlíková**, 9. ročník, ZŠ s MŠ, Hurbanova 27: za iniciatívnosť a aktívny prístup k školským aj voľnočasovým aktivitám a reprezentáciu školy v jazykových olympiádach a súťažiach.

■ **Timotej Petrovič**, 9. A, ZŠ s MŠ, Podhájska: za výborné študijné a športové výsledky, vzorné správanie a úspešnú reprezentáciu školy v jazykovej olympiáde a hokejových súťažiach.

Na záver školského roka mesto ocenilo úspešných žiakov základných škôl v Martine.

Foto: archív mesta Martin

■ **Ester Poláčková**, 9. ročník, ZŠ, Nade Hejne: za výborné výsledky dosiahnuté vo vzdelávaní a reprezentáciu školy v umeleckom prednese a prednese poézie a prózy v anglickom jazyku.

■ **Alžbeta Stančíková**, 9. ročník, SSŠ, Bagarová: za výsledky dosiahnuté vo vzdelávaní a aktívny prístup k mimoškolským činnostiam.

■ **Emu Uličná**, 8. B, ZŠ s MŠ, J. V. Dolinského: za vynikajúce študijné výsledky a úspešnú reprezentáciu školy v matematických a informatických súťažiach a olympiádach.

■ **Matúš Valent**, 9. ročník, ZŠ A. Dubčeka: za iniciatívnosť v školských aktivitách a úspešnú reprezentáciu školy v basketbale a športových súťažiach.

■ **Peter Žihlavník**, 8. S, SZŠ, Východná: za vynikajúce študijné výsledky, vzorné správanie a úspešnú reprezentáciu školy v matematických súťažiach.

■ **Sofia Kahánková, Tamara Kmet'ová, Martin Filo a PhDr. Bibiana Kahánková, Ph.D., Vanessa Piotrová, ZŠ A. Dubčeka**: za úspešnú reprezentáciu školy a mesta Martin v robotičkej súťaži European RoboCup Junior 2023 v kategórii OnStage Preliminary.

## Mesto získa viac ako milión eur na výstavbu tribúny na atletickom štadióne

Tribúna nebude určená len divákovi, v jej interiéri nájdu potrebné zázemie športovci, tréneri, rozhodcovia a aj organizátori športových podujatí.



Atletický štadión je zatiaľ bez tribúny, no to sa v blízkej budúcnosti zmení.  
Foto: archív mesta Martin

Z Fondu na podporu športu príde na účet mesta Martin viac ako jeden milión eur. Peniaze sú určené na výstavbu tribúny pre 520 ľudí, ktorá bude súčasťou atletického štadióna.

„Pre Martin je to skvelá správa, umožňuje nám pokračovať v budovaní ďalšej modernej športovej infraštruktúry v našom meste. Neočierňujeme, nekričíme, ale robíme. Úprimne ďakujem všetkým, ktorí sa doteraz zaslúžili o celú prípravu projektu. Osobitne by som chcel vyzdvihnúť prácu členov Komisie športu, Oddelenia projektového manažmentu a cykloturistiky mesta Martin a viceprimátora Adama Žiláka. Samozrejme, nemôžem vynechať ani Fond na podporu športu, ktorý už opakovane podporil naše žiadosti na rozvoj športovej infraštruktúry v meste,“ reagoval na pozitívnu správu Ján Danko, primátor Martina.

Tribúna nie je určená len pre divákov, ale poskytne dôležité zázemie pre športovcov, tréne-

rov, rozhodcov, organizátorov športových podujatí i médiá.

Na I. nadzemnom podlaží budovy bude hlavný vstup pre športovcov a obslužný personál. Samostatné vstupy budú mať diváci, na tribúnu sa dostanú po vonkajších schodiskách,

ktoré budú umiestnené na štítových stranách tribúny.

Vo vnútri budovy sa vybudujú šatne pre športovcov s hygienickým zázemím, hygienické zázemie pre divákov, vrátane hygienického zázemia pre imobilných, miestnosť pre upratovačku, sauna s odpočívárňou, chodby, sklad, technická miestnosť, vnútorné schodisko.

Súčasťou II. nadzemného poschodia budú kancelárie, box pre rozhlas a médiá, šatne, klubovňa, miestnosť na časomer, chodby, schodisko, hygienické zázemia, terasa, tribúna, horná a dolná platforma, vrátane únikových oceľových roštových schodísk.

Náklady na výstavbu tribúny so zázemím pre športovcov sa odhadujú na 2 112 587 eur, mesto od Fondu na podporu športu žiadalo maximálnu možnú čiastku a to 1,1 milióna eur. Príslušnú žiadosť schválili poslanci na rokovaní marcového zasadnutia mestského zastupiteľstva.

Fond na podporu športu od svojho vzniku podporil v Martine dostavbu tréningovej hokejovej haly čiastkou 862 416 eur a čiastkou 595 673 eur aj výstavbu budovy so zázemím na futbalovom ihrisku a prístupové komunikácie v Športparku Pltníky.

**Roman Kopka**

MARTIN Kultúrna scéna MARTIN ticketportal

# Čaro klasiky

29.7.2023 20:00

*Prepojenie klasickej a populárnej hudby*

## 70-ČLENNÝ ORCHESTER

AMFIKO MARTIN MODERÁTOR: ŠTEFAN SKRÚCANÝ

MARTIN **BAB JAK** JAROSLAV **DVORSKÝ** ŠIMON SVITOK  
KATARÍNA PROCHÁZKOVÁ

JÁN PROCHÁZKA DIRIGENT ŠTÁTNEJ OPERY V B. BYSTRICI | LAMOUR KATARÍNA PROCHÁZKOVÁ MARIÁNA TREMBÁČOVÁ | SÓLISTI BALETU ŠTÁTNEJ OPERY V BANSKEJ BYSTRICI  
LENKA BRODECOVÁ MATÚŠ ČÍK

PO PRVÝKRÁT SA NA JAVISKU SPOJÍ KOMORNÝ ORCHESTER POD VEDENÍM MILANA BERNÁTA SPOLU S VOJENSKOU HUDBOU BANSKÁ BYSTRICA A ZAHRÁ VÁM VYŠE 70 HUDOBNÍKOV.

KULTURA-MARTIN.SK ticketportal PRI PRÍLEŽITOSTI 30. VÝROČIA ZALOŽENIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY POD ZÁŠTITOU MINISTRA OBRANY A PRIMÁTORA MESTA MARTIN Motorr gayá MARTINSKÉ NOVINY Hskom vmedia





Na koncerte pre Dana Heribana vystúpila aj Barbora Švidraňová.  
Foto: Braňo Konečný

## Dano Heriban – koncert nezrušený

Život a odkaz predčasne zosnulého Dana Heribana si na festivale Dotyky a spojenia pripomenuli spolu s hudobným zoskupením SKD Pozitív stovky divákov. Umelec navrhol primátor udelenie titulu Čestný občan mesta Martin in memoriam.

Aj Turčanov sa v minulých dňoch bolestivo dotkla správa o tom, že do divadelného neba navždy odišiel mladý talentovaný herec a hudobník Dano Heriban (1980–2023). V Slovenskom komornom divadle Martin strávil osem rokov (2007–2015) a vytvoril dvadsať postáv, z nich mnohé výrazne zarezonovali u divákov, ale aj u kritiky. Nezabudnuteľným sa napríklad stalo jeho stvár-

Danovi kolegovia z martinského divadla (sprava) Tomáš Grega, Zuzana Rohoňová a Barbora Palčíková.  
Foto: Braňo Konečný



nenie postavy Janka Kráľa v divadelnom sitkome narodnycintorin.sk.

Na niektorých inscenáciách sa spolupodieľal aj ako autor hudby. A práve hudba a piesne boli tým fenoménom, ktorý tvoril významnú časť jeho talentu i umeleckého odkazu. Jeho vystúpenie, ktoré malo korunovať piatkový večer na Divadelnom námestí počas tohtoročných Dotykov a spojení, sa už neuskutočnilo. Organizátori namiesto neho ponúkli Koncert pre Dana.

### Zaplnené Divadelné námestie

Prišli naň stovky ľudí. Vyjadrit' úctu, poďakovanie. Prišli, aby ešte raz, nateraz naposledy, obdivovali hudobný talent pokorného človeka, ktorého životným krédom bolo rozdávať radosť, krásu, pohodu z hereckého i hudobného umenia.

Divadelné námestie sa zaplnilo do posledného miestečka. Namiešali sa v ňom rôzne emócie. Nechýbalo dojatie, miestami i slzička v oku, ale aj radosť z dobrej hudby, z blízkosti ľudí, pre ktorých je divadlo životom a hudba v ňom korením.

Kapela SKD Pozitív zahrála predovšetkým piesne z inscenácií, v ktorých Dano účinkoval, vrátane

piesní, ktorých je autorom. Hrali a spievali Barbora Palčíková, Naďa Vladařová, Alena Pajtinková, Zuzana Rohoňová, Tomáš Grega, Róbert Mankovecký, Marián Frkáň, Jaroslav Jonis, Barbora Švidraňová, Miloslav Král, Radovan Král, Matej Richterčík a Adrian Simonides.

Boli to vzácne a nezabudnuteľné minúty, symbolická bodka za životom a dielom Dana Heribana. Vďaka za ňu. Vďaka za tvoju tvorbu a odkaz, Dano.

### Titul pre zosnulého umelca

Pôsobenie Daniela Heribana v martinskom divadle i na slovenskej divadelnej, filmovej i hudobnej scéne bude mať odraz aj v oficiálnom zhodnotení jeho prínosu v turčianskej metropole. Primátor Ján Danko navrhne pre umelca udelenie titulu Čestný občan mesta Martin in memoriam.

**Viera Legerská**

Koncert pre Dana naplnil Divadelné námestie.  
Foto: Braňo Konečný



## MESTO MARTIN obsadzuje pracovné miesta

- vedúci oddelenia dopravy
- správca Zariadenia núdzového bývania a komunitného centra

- referent stavebného úradu
- príslušník priameho výkonu služby (Mestská polícia mesta Martin)

Podrobné informácie: Ing. Katarína Pacnerová, tel.: 0905 735 336, e-mail: pacnerova@martin.sk Viac aj na [www.martin.sk](http://www.martin.sk), sekcia voľné miesta.

# TÉMA: MARTINSKÁ MHD

## Nastupovanie do autobusu všetkými dverami si vyžaduje čas i peniaze

Dopravný podnik má pripravený projekt, financie by mohol získať z eurofondov. Na jeseň by mali byť vyhlásené výzvy na elektronizáciu či digitalizáciu verejnej dopravy.

Do autobusov martinskej MHD sa už dlhé roky nastupuje len prednými dverami. Samozrejme, sú aj výnimky pre rodičov s kočíkmi, či pre imobilných cestujúcich. Keď sa tento systém nastupovania v priebehu 90. rokov minulého storočia zaviedol, argumentovalo sa najmä elimináciou čiernych pasažierov, ktorých v tom čase výrazne pribúdalo. A ak aj boli revízormi odhalení, mnohí pokuty neplatili.

Navyše, následne sa aj zložito vymáhali. Pre cestujúcich však toto nepopulárne opatrenie znamenalo zdržanie, čím sa im chtiac-nechtiac znížil komfort cestovania.

Téma nastupovania do autobusov nie je v Martine nová, nedávno ju opäť otvorili aj poslanci, keď na návrh Michala Uherčíka mestské zastupiteľstvo schválilo v máji uznesenie, v ktorom poveruje primátora mesta rokovať s dopravným podnikom o zrušení nastupovania prednými dverami v MHD od 1. septembra. Tak rýchlo to ale nepôjde.

„Od podpísania zmluvy by sme potrebovali minimálne jeden rok na dodanie a montáž validátorov (strojčekov) do 35 autobusov,“ vysvetľoval Ján Slamka, konateľ Dopravného podniku mesta Martin.

### Nie je to lacná záležitosť, pomohli by eurofondy

Ďalším háčikom sú peniaze. Takáto investícia by jednorazovo vyšla odhadom na 200-tisíc eur a ďalších približne 140-tisíc eur by bolo treba každý rok na prevádzkovanie systému vybavovania cestujúcich. Financie na prvotnú investíciu by zrejme bolo možné získať z eurofondov, výzvy na elektronizáciu či digitalizáciu verejnej dopravy by mali byť vyhlásené na jeseň. Projekt majú v dopravnom podniku pripravený.

„Do budúcnosti by nám ale vznikli aj ďalšie personálne náklady, ktoré by súviseli s personálom na kontrolu cestujúcich. V súčasnosti síce už máme v prevádzke dvoch revízorov, ale najmenej ďalších štyroch by sme potrebovali,



keďže by nám stúpol i počet čiernych pasažierov. V tomto prípade treba počítať aj s navýšením nákladov na vymáhanie potencionálnych pokút právnou cestou,“ podotkol Ján Slamka.

### Pobyt na zastávkach predlžujú platby v hotovosti

Od znovuzavedenia nástupu všetkými dverami sa očakáva predovšetkým skrátenie pobytu autobusov na zastávkach.

„Mali sme situáciu, keď nám z jednej konkrétnej zastávky do autobusu nastúpilo až 41 cestujúcich, čo trvalo aj s ich vybavením 3:49 min. Priemerný nástup jedného cestujúceho bol tak 6 sekúnd. Z tých 41 cestujúcich si však až trinásť kupovali lístok u vodiča. V takýchto situáciách by bol priestor na skrátenie pobytu na zastávke, ale faktom je, že len v 57 prípadoch pri dennej obsluhu 13 295 zastávok nastupovalo viac ako 15 ľudí,“ prezentoval dáta zo štatistik Ján Slamka.

To znamená, že viac ako 15 ľudí na jedenkrát nastupuje na 0,43 % zastávkach počas celého dňa, pričom 99,57 % zastávok, resp. cestujúcich je v súčasnosti vybavených cca za 1 minútu.

Ak by mala zmena odbavenia cestujúcich prieniesť potencionálnu úsporu času, bolo by treba podľa dopravného podniku úplne eliminovať, respektíve zrušiť možnosť hotovostných platieb, čo by ale bol negatívny krok voči turistom. Benefitom pri nástupe všetkými dverami by bol nepochybne vyšší komfort cestovania a aj mierna úspora času. Ku skráteniu jazdnej doby by zrejme o čosi viac prispela preferencia dopravy MHD na križovatkách, čo by dopravnému podniku šetrilo aj prevádzkové náklady.

Nástup prednými dverami do autobusov bol v martinskej MHD zavedený v priebehu 90. rokov 20. storočia.  
Foto: Roman Kopka

### Rýchla anketa na zastávke

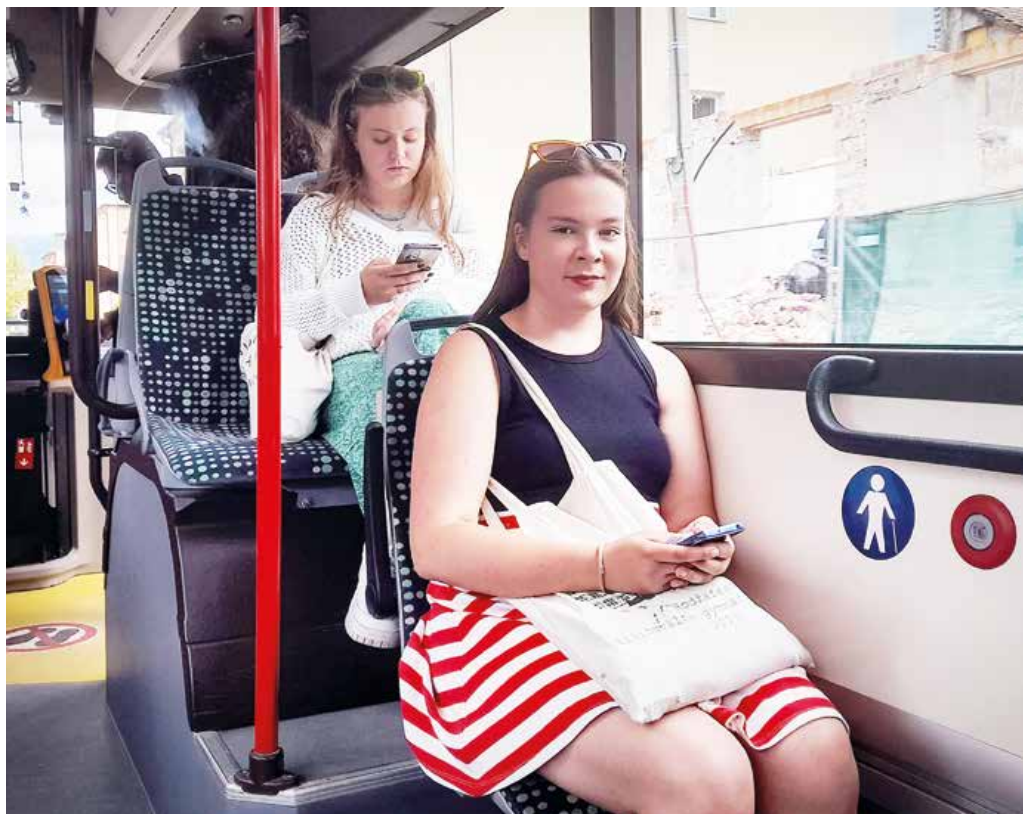
Na možnosť opätovného zavedenia nastupovania do autobusov všetkými dverami sme sa v polovici júna pýtali cestujúcich na zastávke pri Hoteli Turiec. Jedna staršia pani nám povedala, že je to jej jedno, ďalšia podotkla, že súčasný systém nastupovania jej síce neprekáža, ale myslí si, že bolo v minulosti výhodné, keď sa nastupovalo všetkými dverami. Urýchlilo to nastupovanie. Zmenu systému nastupovania by uvítal ďalší náš respondent, nástup všetkými dverami by bol podľa neho rýchlejší, pohodlnejší a efektívnejší.

### Ako dopadli hlasovania

O možnosti nastupovať všetkými dverami do autobusov MHD sa opäť diskutovalo aj na júnovom rokovaní mestského zastupiteľstva pri prerokovaní informatívnej správy o činnosti a hospodárení DPMM za rok 2022. Poslanci pomerom hlasov 15 za, 10 proti a 1 sa zdržal hlasovania, súhlasili s návrhom mestskej rady, ktorá neodporučila mestskému zastupiteľstvu schváliť projekt nastupovania všetkými dverami v MHD a jeho implementáciu v praxi. Väčšina prítomných poslancov v následnom hlasovaní nesúhlasila s návrhom poslanca Uherčíka, aby MsZ poverilo primátora rokovaním s DPMM s cieľom zrušenia nastupovania prednými dverami od 1. septembra 2024. Za návrh z 24 prezentujúcich sa poslancov hlasovalo 11 zastupiteľov, 3 boli proti a 8 sa zdržali hlasovania, 2 nehlasovali.

**Roman Kopka**





## MHD je od júla o čosi drahšia, základné cestovné vyjde na 70 centov

Výrazne viac v autobuse platia cestujúci, ktorí si kupujú lístok u šoféra v hotovosti. Bezplatne naďalej cestujú viaceré skupiny obyvateľov mesta Martin, po novom však zaplatia ročný poplatok za dopravnú kartu.

V priebehu júna Dopravný podnik mesta Martin (DPMM) rozhodol o zvýšení cien cestovného v martinskej MHD, ktoré platí od 1. júla.

Cena základného a zľavneného cestovného zakúpeného z dopravnej karty sa zvýši v priemere o 17 percent. Zmenila sa aj cena časových predplatných lístkov (tzv. mesačníky), je vyššia o 10 percent.

Martinský dopravca, tak ako aj iné dopravné spoločnosti, zvýšením cestovného reaguje na vysokú infláciu a rast cien, ktorému Slovensko čelí minimálne druhý rok. Ak by tak neučinil, stál by pred rozhodnutím obmedzovať premávku MHD, čo by znamenalo zrušiť niektoré spoje, či predlžovať časové intervaly medzi spojmi.

„Našu MHD denne využívajú tisíce cestujúcich, a preto by akékoľvek jej obmedzenie výrazne zhoršilo kvalitu života obyvateľov i návštevníkov našich miest a obcí,“ píše sa v stano-

visku DPMM, ktoré je zverejnené na jeho webovej stránke.

### Čo sa zmenilo

Podme si to rozmeniť na drobné. Základný cestovný lístok zakúpený z dopravnej karty sa v I. a II. tarife zvýšil z 59 na 70 centov. Je to toľko, čo platili Martinčania už aj v čase, keď MHD v našom meste prevádzkovala SAD Žilina. Zľavnený lístok (deti od 6 do 16 rokov, žiaci a študenti do 26 rokov s platnou dopravnou kartou a fotografiou) je drahší o 6 centov, z 39 sa zvýšil na 45 centov. Pri prestupe do 30 minút cestujúci zaplatí 10 centov. Celodenný lístok stojí už 4 eurá.

Dobrou správou je, že bezplatné cestovné za podmienky použitia príslušnej dopravnej karty ostáva zachované pre cestujúcich s trvalým pobytom v meste Martin, ktorí majú viac ako 62 rokov, ktorí sú ďalej držiteľmi preukazov ŽZP/

Zľavnené cestovné, ktoré sa týka aj študentov, sa zvýšilo o 6 centov.  
Foto: Roman Kopka

ŽZP-S alebo Janského plakety. Novinkou pre túto skupinu cestujúcich je, že za dopravnú kartu zaplatia ročný poplatok 5 eur.

„Je to dôsledok toho, že sa nám zvýšili poplatky za správu a údržbu systému, resp. čipových kariet,“ vysvetľoval pre TV Turiec Ján Slamka, konateľ DPMM.

”

Keď si cestujúci vybaví kartu, má ju 5 rokov platnú a využíva zľavy

JÁN SLAMKA

Tento poplatok sa bude dať uhradiť od 1. augusta a to aj priamo v autobuse, v klientskom centre DPMM, alebo elektronickou formou cez aplikáciu UBIAN. Ostatní cestujúci s trvalým pobytom v meste Martin nebudú za správu karty platiť, poplatky platí mesto Martin.

Mesačný občiansky časový predplatný lístok po novom stojí 26 eur, čo je o 2 eurá viac ako pred 1. júlom. Štvrťročný, tzv. 90-dňový predplatný lístok, kúpite za 73 eur (drahší o 7 eur) a ročný, tzv. 365-dňový predplatný lístok, za 171 eur (drahší o 25 eur).

### Dopravnú kartu sa oplatí vybaviť

Doplňkový predaj u vodiča v hotovosti zjednotil DPMM na 1,50 eura pre všetky tarify. Cieľom je obmedziť používanie hotovosti, čo by malo prispieť ku skráteniu vybavovania cestujúcich a stáť na zastávkach a k zníženiu meškania spojov. „Neznamená to, že nám ostáva celá suma, naopak, platíme poplatky bankám za odvod tržby. Viac ako tretina cestujúcich využíva platbu v hotovosti, je našim cieľom toto číslo výraznejšie znížiť. Keď si cestujúci vybaví kartu, má ju 5 rokov platnú a využíva zľavy,“ zdôrazňuje Ján Slamka.

### Ostalo bez zmeny

Na záver ešte dodajme, že bezplatné cestovné ostalo zachované pre osobu, ktorá sprevádza dieťa do 6 rokov, vrátane dieťaťa, pre cestujúcich prepravujúcich sa na invalidnom vozíku, pre sprievodcu držiteľa preukazu ŽZP-S, pre vodiaceho či asistenčného psa, pre detský kočík s jednou dospelou osobou.

Roman Kopka



## HK Martin predal licenciu do Prešova, mesto spolu s partnermi ešte o I. ligu zabojuje

Mesto Martin, Slovenský zväz ľadového hokeja a MHA Martin po spoločnom stretnutí, ktoré sa uskutočnilo v poslednú júnovú stredu na radnici, deklarovali záujem udržať martinský seniorský hokej v prvej lige. Čas je však neúprosný a možnosti na pozitívny výsledok otvorené. Rozhodnutie, ako ďalej, padne zrejme v najbližších dňoch.

Keď v polovici júna HK Martin oznámil, že končí svoju činnosť a predáva prvotligovú licenciu do Prešova, pre mnohých priaznivcov martinského hokeja to bol doslova šok. Dôvodom tohto radikálneho rozhodnutia majiteľov klubu je prázdna pokladňa. Sen o návrate do extraligy, o ktorý sa HK Martin niekoľko sezón pokúšal a nebol od jeho splnenia až tak ďaleko, sa nateraz rozplýva.

„Keďže sa nám do tohto obdobia nepodarilo naakumulovať financie aspoň na úrovni 60 percent rozpočtu, rozhodli sme sa, že nepôjdeme ďalej do niečoho, čo nevieme úspešne dokončiť. Jednoducho, ísť v tejto neistote do nového ročníka, by bolo obrovským rizikom, ktoré sme už nechceli podstúpiť. Nedá sa donekonečna spoliehať na rôzne prísluby, ktoré ostávali v mnohých prípadoch nenaplnené,“ povedal s povzdychom Milan Murček, riaditeľ HK Martin.

Klub z Turca navyše ťažili aj záväzky z minulých sezón, ktoré tlačil pred sebou. Dlho sa mu ich darilo postupne skresávať, no po minulom ročníku opäť narástli. Keď prišla ponuka od novo vznikajúceho klubu z Prešova na prevzatie prvotligovej licencie, HK Martin ju po dôkladnom zvážení aj

vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti prijal.

„Bola to možnosť, ako po sebe zanechať čistý stôl a dôstojne ukončiť éru HK Martin. To znamená vyplatiť podližnosti nielen voči partnerom, ale aj hráčom, ktorým meškali výplaty,“ vysvetľoval Milan Murček.

### Iniciatíva mesta Martin

Po týchto negatívnych informáciách sa iniciatívy za záchranu seniorského hokeja v Martine chopilo vedenie mesta, ktoré v spolupráci s MHA Martin a Slovenským zväzom ľadového hokeja hľadá možnosti ako zo zložitej situácie vykorčuľovať. Po spoločnom stretnutí a niekoľkohodinovom rokovaní, ktoré sa uskutočnilo v stredu 28. júna na martinskej radnici, všetci zainteresovaní deklarovali vôľu martinskému hokeju pomôcť.

„Proti nám výrazne pracuje čas, no napriek tomu chceme podľa možností zachovať prvú ligu v Martine. Je pred nami ešte veľa zložitých ro-



kovaní, musíme vyriešiť viaceré nejasnosti, pričom niektoré záležitosti sú aj rizikové a treba si ich vydiskutovať. Ospravedlňujem sa za to, že nemôžeme byť v tejto chvíli konkrétni, ale nechceme dopredu hovoriť o niečom, čo ešte nie je uzavreté. Verím, že naše aktivity podporia aj poslanci mestského zastupiteľstva, ak budeme musieť zvolať jeho mimoriadne zasadnutie,“ povedal Ján Danko, primátor Martina.

Adam Žilák, zástupca primátora, na margo súčasnej situácie ďalej podotkol, že mestu na hokeji záleží najmä kvôli mládeži. V tejto súvislosti ocenil aj prácu MHA Martin, ktorá sa úspešne venuje žiackemu a mládežníckemu hokeju v meste.

„Práve mládež by bola zánikom prvotligového tímu ohrozená najviac. Mladí nádejní hokejisti potrebujú svoje vzory a musia pred sebou vidieť aj perspektívu hrať za seniorský tím, do ktorého sa chcú dostať.“

### Zväzu nie je jedno, čo bude s hokejom v Martine

Miroslav Lažo, generálny sekretár SZLH, po rokovaní na radnici povedal, že im na zväze nie je



Foto: Zástupcovia vedenia mesta po rokovaní s predstaviteľmi SZLH a MHA Martin. Zľava: Miroslav Lažo, generálny sekretár SZLH, Ján Danko – primátor Martina, Tomáš Pšenka, Róbert Stančok z MHA Martin a Adam Žilák – viceprimátor mesta Martin. Foto: archív mesta Martin

jedno, ako sa bude ďalej uberať hokej v Martine. „Sú tu nejaké možnosti, o ktorých sa rokuje, my chceme napomôcť k tomu, aby seniorský hokej v Martine ostal, či už to bude v I. alebo v II. lige. Podstatné je to, aby mala martinská mládež kde pokračovať, aby mohli odchovanci martinského hokeja hrať v domácom seniorskom tíme.“

Generálny sekretár zdôraznil, že kluby, ktoré sú v jednotlivých súťažiach už prihlásené, museli do 30. júna preukázať, ako majú vysporiadané svoje záväzky. Zároveň je to termín, kedy sa mohli bez sankcií ešte zo súťaží odhlásiť.

### Licencia z Prešova?

Podľa našich informácií bol do I. ligy prihlásený aj klub z Prešova, ktorý v nedávno skončenej sezóne vypadol z extraligy.

Jeho majiteľ ale od mesta Liptovský Mikuláš kúpil extraligový klub, s ktorým bude pokračovať v najvyššej hokejovej súťaži. Naskytá sa tak možnosť od neho prevziať prvotníkovú prešovskú licenciu, ale otázkou je, za akých podmienok by

Martin je medzi športovou verejnosťou vnímaný ako hokejové mesto.  
Foto: FB HK Martin

to bolo, a či by boli pre Martin akceptovateľné. Na to si budeme musieť počkať.

### Bez seniorského hokeja je ohrozená aj mládež

Jednou z alternatív, kto by prípadne zastrelil seniorský hokej v Martine, je MHA Martin, teda klub, ktorý sa doteraz výlučne venoval žiakom a mládeži.

”

Proti nám výrazne pracuje čas, no napriek tomu chceme podľa možností zachovať prvú ligu v Martine.

Ján Danko, primátor Martina

„Keď sme sa dozvedeli, že HK Martin končí, začali sme okamžite hľadať riešenia, aby v meste ostalo zachované prepojenie medzi mládežníckym a seniorským hokejom. Ak by sa to nepodarilo, dôsledky pre mládežnícky hokej by boli fatálne. Veľmi pozitívne hodnotíme reakciu mesta a SZLH na vzniknutú situáciu, vnímame snahu pomôcť hokeju. Samozrejme, všetko je ešte otvorené, no v priebehu pár dní by sa mali veci vyjasniť,“ povedal Tomáš Pšenka, predseda Predstavenstva MHA Martin. Práve tento klub predbežne prihlásil seniorský tím aspoň do II. ligy.

Roman Kopka

## STRUČNE Z MARTINA

■ **Do práce na bicykli.** Kampaň Do práce na bicykli vrcholila v poslednom júnovom týždni. Opäť sa činia aj Martinčania, ktorí k 27. júnu najazdili 97 209,70 km pri počte 15 853 jász, čím sa ušetrilo 24 302,42 kg CO<sub>2</sub>. Každý z účastníkov v priemere odjazdil 108,25 km. Pre cyklistov pripravilo mesto Martin aj bicyklový olovrant, ktorý sa konal posledný júnový utorok pri cyklotrase v blízkosti Námestia S. H. Vajanského.

■ **Tretie miesto na roboticko-olympiáde.** Bronz do Martina doniesol Kockovňa Team, trojčlenný tím chlapcov, ktorý obsadil tretie miesto na Svetovej roboticko-olympiáde – majstrovstvách SR, ktoré sa konali začiatkom júna v Košiciach. Nováčik si ho vybojoval sponedzi 17 tímov. Úspech chlapci dosiahli len necelé dva mesiace po tom, ako v inej prestížnej celosvetovej súťaži – národnom finále First Lego League – obsadili 7. miesto.

■ **Výzva verejnosti.** Mesto Martin pozýva odborníkov do pracovných skupín k tvorbe programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta. Oblasťami pre prihlásenie sú vzdelávanie, sociálna inklúzia, doprava, infraštruktúra, odpady, klíma, kultúra, kreatívny priemysel, cestovný ruch, rekreácia a šport.

■ **Nový oltár v kostole na Severe.** Diecézny biskup Mons. Tomáš Galis posvätil nový oltár v Kostole sedembolestnej Panny Márie na Severe. Nový oltár je z bieleho mramoru, váži 2 tony, meria 3 × 1,7 metra.

■ **Biele srdce.** Ocenenie Komory sestier a pôrodných asistentiek získala v tomto roku aj Daniela Jarabová z Kliniky otorinolaryngológie a chirurgie hlavy a krku Univerzitnej nemocnice Martin. Dostala ho za celoživotné dielo. Na klinike na rôznych pozíciách pracovala od roku 1984.



■ **Pribudli kvetinové záhony.** Mesto Martin v spolupráci so spoločnosťou OBI v rámci projektu „Dokážete čokoľvek“ vysadilo pred vstupom do klientskeho centra MsÚ v Martine nové kvetinové záhony. Rôzne druhy

cibuľovín, trvaliek a okresných tráv v nich vytvoria počas roka zaujímavé farebné akcenty a oživia okolie svojou krásou. Kvety budú lákať aj rôzne druhy hmyzu, včely, motýle a ďalších opelovačov. Súčasťou záhonu bude preto aj náučná tabuľa pre mladých aj veľkých zvedavcov. „Sme radi, že tieto záhony skrásili priestor, ktorý obyvatelia nášho mesta často využívajú,“ povedal Stanislav Thomka, zástupca primátora mesta Martin.

(VL)





# Centrum mesta spestria trvalkové záhony, predzáhradky dostanú pravidlá

Prednosť pred cibulovinami, ktoré pomerne rýchlo na jar odkvitnú, by teraz mali dostať trvalky, letničky a ozdobné trávy. K starostlivosti o predzáhradky by mal napomôcť manuál.



Už v budúcom roku by mali Martin skrášliť trvalkové záhony. A to nielen na sídliskách, ale aj priamo v centre mesta na pešej zóne. Aj to je jeden zo záverov júnového stretnutia environmentálnej pracovnej skupiny, ktorá si pri svojom vzniku dala okrem iného za cieľ, aby bol verejný priestor v meste zelený i estetický. Porady sa zúčastnili aj zástupcovia vedenia mesta a odborní pracovníci MsÚ v Martine.

## Projekt je už hotový

„Útvár hlavného architekta má už spracovaný projekt trvalkovej výsadby v centre mesta. Zatiaľ

Pred viac ako dvomi rokmi boli na viacerých miestach v meste vysadené cibuloviny. Na jeseň sa začnú zakladať už aj trvalkové záhony, z ktorých sa budú môcť ľudia tešiť počas celého leta.  
Foto: Roman Kopka

Predzáhradky skrášľujú verejný priestor pred bytovými domami.  
Foto: Roman Kopka



s ňou chceme na jeseň, ktorá je najvhodnejšia na zakladanie trvalkových záhonov,” povedala Marcela Balošáková, poslankyňa mesta Martin a členka environmentálnej pracovnej skupiny.

Vysádzať by sa mali extenzívne trvalkové rastliny, ktoré by počas celého leta zdobili naše mesto. Prednosť pred cibulovinami, ktoré pomerne rýchlo na jar odkvitnú, by teraz mali dostať trvalky, letničky a ozdobné trávy.

„Trvalkové záhony v mestách plnia nielen okrasnú funkciu, ale zároveň chránia pôdu pred extrémnym vysychaním a podporujú zachovanie biodiverzity,” zdôraznila ich širší význam Marcela Balošáková.

Ako sme už naznačili, trvalkové záhony by mali byť zakladané aj na sídliskách. Jednotlivé VMČ majú vytypovať plochy, ktoré by boli na tento účel najvhodnejšie.

Pokiaľ ide o financovanie, okrem peňazí z mestského rozpočtu vidia členovia environmentálnej pracovnej skupiny aj priestor v eurofondových projektoch.

## Predzáhradky v meste

Na stretnutí sa hovorilo aj o predzáhradkách pri fasádach bytových domov, ktoré sú súčasťou verejného priestranstva. Niektoré predzáhradky zaujmú krásou, vyváženosťou, farebnosťou, iné zas bizarnosťou či spustnutosťou.

„Samozrejme, my sme vďační za každú iniciatívu občanov a veľmi si ju aj vážime, veď mnohé predzáhradky skrášľujú verejný priestor. No do budúcnosti bude v tomto smere nutné dodržiavať aj isté pravidlá, ktoré popisuje tzv. manuál predzáhradiek. Vedú nás k tomu najmä bezpečnostné, ale i ekonomické dôvody,” povedal Adam Žilák, viceprimátor mesta Martin.

Manuál okrem iného uvádza, že na konkrétne zábery občanov bude potrebné súhlasné stanovisko Oddelenia životného prostredia a komunálnych služieb MsÚ v Martine.

„Nejde o žiadnu zbytočnú byrokraciu, ale v mnohých prípadoch priestormi predzáhradiek vedú inžinierske siete a v prípade porúch na ich rozvodoch by mohlo dôjsť k zničeniu výsadbí a to bez náhrady škody. A takýmto situáciám chceme predísť,” vysvetľuje Adam Žilák.

Manuál, ktorý bude publikovaný aj na webovej stránke mesta, popisuje i rôzne odporúčania ako sa o predzáhradky starať, ako ich udržiavať. Určuje tiež, ktoré rastliny sú do predzáhradiek vhodné a ktoré nie.

**Roman Kopka**





Ocenení príslušníci MsP Martin, zľava Ján Kozák a Jaroslav Šmondrk.  
Foto: Roman Kopka

## Mestskí policajti rýchlym zásahom zachránili ľudský život

Členovia zásahovej jednotky boli v správnom čase na správnom mieste a v stresovej situácii ani na chvíľu nezaváhali.

Do konca služby im ostávalo už len pár desiatok minút, keď od operačného dôstojníka martinskej MsP dostali cez vysielaciu naliehavé oznámenie, aby sa čo najrýchlejšie dostavili na Ulicu Červenej armády aj s automatickým externým defibrilátorom, ktorý je už viac ako rok súčasťou vybavenia zásahovej jednotky.

O život išlo 73-ročnému Martinčanovi, ktorý upadol do bezvedomia. Mestskí policajti Ján Kozák a Jaroslav Šmondrk ani na sekundu nezaváhali a rýchlym a zároveň i profesionálnym zákrokom zachránili mužovi život.

„Bolo veľkým šťastím, že sme sa práve nachádzali v blízkosti nahláseného miesta. Keďže sme na použitie defibrilátora školení, presne sme vedeli, čo máme robiť. Srdiečko pánovi naskočilo a po príchode záchranky bol v stabilizovanom

stave prevezený do nemocnice. Potešilo nás, že všetko dobre dopadlo, zvlášť keď naša predchádzajúca skúsenosť v podobnej situácii mala smutný koniec,“ rozhovorili sa chlapi.

Statočný čin mestských policajtov nemohol ostať bez odozvy radnice a na návrh náčelníka MsP Milana Bartoša primátor mesta Ján Danko na júnovom zasadnutí mestského zastupiteľstva odovzdal Jánovi Kozákovi a Jaroslavovi Šmondrkovi stužku „Za záchranu života“ a Pamätný list mesta Martin.

„Potešilo nás to, lebo ľudia nám za našu prácu ako represívnej zložke veľmi neďakujú. Nie, necítíme sa ako hrdinovia, boli sme v správnom čase na správnom mieste a to sa ukázalo ako rozhodujúce,“ ostali skromní mestskí policajti.

„Ako lekár sám až pridobre viem, aký krehký je ľudský život a že mnohokrát záleží len na sekundách pri jeho záchrane. Som hrdý na našich mestských policajtov, že to dokázali,“ ďakoval záchrancom Ján Danko. **Roman Kopka**

# VEČER S PAĽOM BARABÁŠOM

**22. 7. 2023, 20:00, AMFIKO, MARTIN**

20:30 – DISKUSIA S HOSTOM PAĽOM BARABÁŠOM  
21:00 – ZAČIATOK PREMIETANIA

**FILMY: HORSKÝ VODCA, VEĽKÝ KAŇON**

VSTUPNÉ 10 € / ŠTUDENTI A SENIORI: 7 €

**www.horyamestomartin.sk**

*Srdečne vás pozýva Jozef Krištoffy, horolezec, poslanec mesta Martin a organizátor festivalu Hory a mesto.*

R23-07-03

www.zazimartin.sk

MARTIN

# ZO ŽIVOTA MESTSKÝCH ČASTÍ

MČ MARTIN-SEVER

## Blšák sa na Severe ujal, má šancu na pokračovanie

Na pultoch sme videli množstvo rôznych vecí. Pre niekoho už nepotrebné, pre ďalšieho stále užitočné.

Nápad, ktorý si našiel cestu k ľuďom. Aj takto by sme mohli charakterizovať zorganizovanie blšieho trhu na Severe. Mnohí predávajúci naň doniesli veci, ktoré už doma nepotrebujú, kupujúci zas boli radi, že za ľudové ceny našli pre seba či svojich blízkych niečo, čo sa im ešte môže zísť.

„Pred dvomi mesiacmi sme takýto blší trh zorganizovali v Kultúrnom dome v Záturčí a keďže to malo medzi ľuďmi úspech, tak sme prišli s touto myšlienkou aj na Sever. Určite by nás potešilo, keby sa záujem rozšíril aj do ostatných mestských častí,“ povedal Martin Kováč, jeden z organizátorov tejto prospešnej akcie.

„Dúfam, že sa nám podarilo založiť tradíciu blšákov na Severe, veď ľudia nájdu doma veľa ve-



Blšák na Severe. Na snímke je aj jeden z jeho organizátorov Martin Kováč.

Foto: Roman Kopka

cí, ktoré by bolo škoda len tak vyhodit', keďže môžu posloužiť ešte niekomu ďalšiemu,“ myslí si

Martin Lepej, poslanec z MČ Martin-Sever. „Záujem je pomerne veľký, ľudia sa minimálne zastavia, obzerajú si veci a niektorí si už aj niečo kúpili. Máme tu viac ako dvadsať predávajúcich, takže je si z čoho vybrať. Je to ekologicky prínosná myšlienka a aj užitočná,“ doplnila kolegu Veronika Gajdošová Ladňáková.

Na blšáku by ste našli veľa vecí. Všimli sme si detské veci, hračky, kuchynské potreby, obrazy, obuv, ale napríklad aj gramofón, hudobné nástroje, poklady pre zberateľov, knihy či športové náčinie.

„Milujem blšie trhy, obchádzame ich všade, aj keď cestujeme do zahraničia, navštevujeme ich aj tam a skoro vždy si aj niečo so synom kúpime,“ povedala nám jedna z návštevníčok blšieho trhu.

A čo motivovalo predávajúcich? „Ostali nám po vnúcatkách veci, sú samozrejme čisté a zachované a možno by sme nimi niekomu pomohli. Aj preto sme tu,“ vysvetlila nám jedna z predávajúcich Martinčaniek.

**Roman Kopka**

MČ MARTIN-KOŠÚTY



Jazerné bytosti, bahenný škriatok a víla vábnička si s deťmi rýchlo porozumeli.  
Foto: Roman Kopka



Ryby sa už týčia nad jazierom.  
Foto: Roman Kopka

## Do jazernej galérie pribudli ďalšie rezbárske skvosty

Jazierko v Košútoch je pre mnohých ľudí oázou ticha a pokoja, poskytuje možnosť oddychu. A to len pár stoviek metrov od sídliska.

Deň pred odovzdaním vysvedčenia boli desiatky školákov a školáčok svedkami milej udalosti na známom jazierku v Košútoch v blízkosti Attilov-

ho hrobu. Z vody sa po čase opäť vynorili ďalšie jazerné bytosti a to bahenný škriatok a spolu s ním aj víla vábnička. Tá by mala zlých ľudí ťahať do jazera, no keďže takých medzi deťmi nenašla, rozdávala im aj spolu so škriatkom všakovaké dobroty.

„Máme radosť z toho, ako sa deti tešia a zabávajú, doslova ma to nabíja energiou a povzbu-

duje nás to všetkých zainteresovaných v ďalšej práci, ktorú venujeme tomuto krásnemu jazierku,“ povedala Gabriela Špalková z občianskeho združenia Algade – Art.

A nielen deti, ale aj dospelákov potešilo, keď do jazernej galérie pribudli ďalšie rezbárske skvosty, tentoraz tri ryby. Každá z členiek občianskeho združenia má jednu adoptovanú.

Do jazierka boli sochy vložené pomocou žeriavu. Do vody bol ponorený betónový podstavec, pričom rezbárske výtvyry držia nad hladinou stojany. S inštaláciou sôch finančne pomohol aj VMČ Martin-Košúty, poslanci z jeho rozpočtu na tento účel vyčlenili 2 000 eur.

„Jazierko v Košútoch je jedna z najvýznamnejších oddychových zón v našej mestskej časti. Ľudia k nemu radi chodia, oddychujú pri ňom a zároveň trávia voľný čas v prírode. Pokračujeme tak v podpore, finančnej i dobrovoľníckej, s ktorou už začali naši predchodcovia,“ povedal Jozef Petráš, predseda VMČ.

Alena Žáková a Denisa Valášková zo združenia Algade – Art, ktoré sa o jazierko stará, sa zhodli na tom, že len pár metrov od sídliska nájdu ľudia oázu ticha a pokoja.

„Ako keby ste prišli do iného sveta. Jazierko má svoju dušu a jeho krásu umocňujú aj sochy v ňom. Sme radi, že pribudli ďalšie.“

**Roman Kopka**



## Budova centra dostala dušu a most zažiaril výtvarnými dielami



**Maľovanie na moste sa budúcim umelcom veľmi páčilo.  
Foto: Jana Cikhartová**

**Most na sídlisku Ľadoveň skráslili výtvarné práce žiakov Súkromnej základnej umeleckej školy Deep. Podujatie spojili s maľovaním muralu na budove centra.**

Sídlisko Ľadoveň sa môže pýšiť ďalšou veľkoplošnou nástennou maľbou. Toto dielo mladých umelcov zo Street Art Academy – Martina Hríba a Branislava Urbánka, ktoré už pár dní zdobí budovu Deep DC, symbolizuje výtvarné umenie, tanec, hudbu, divadlo a malo by zaujať predovšetkým deti a teenagerov. Tvorba muralu trvala necelé štyri dni a minulo sa pritom asi 70 sprejov. Farby na budove žiaria, ľudia sa pri nej neustále zastavujú a hľadajú, čo sa v nej skrýva. Interakcia s okoloidúcimi teda plní svoj cieľ.

Obyvateľov najľudnatejšieho martinského sídliska zaujalo aj podujatie Maľovaný most, na ktorom boli prezentované výtvarné práce žiakov SZUŠ Deep. Bola to akási oslava ich tvorby. Na exteriérovej výstave sa podieľal aj hudobný a tanečný odbor školy.

Počas celého popoludnia vládla medzi účastníkmi dobrá nálada a všetci sa potešili vystaveným obrazom a estetickému zážitku.

Otvoriť a zároveň i podporiť toto krásne podujatie prišli poslanci a poslankyne martinského mestského zastupiteľstva – Dana Žigová, Martin Lechan, Tatiana Červeňová, Zuzana Badová a Martin Hudec. Veľká vďaka patrí aj mestu Martin za podporu tejto výnimočnej akcie.

„Týmto krásnym podujatím sme chceli poukázať aj na náplň našej novej sekcie v rámci výtvarného odboru, ktorým sú Základy počítačovej grafiky. Bude sa u nás učiť od septembra a je určený pre žiakov 7. až 9. ročníka. V tomto odbore vidíme potenciál. Pripraví mladých grafikov na odborné štúdium na strednej umeleckej škole,“ povedala Sabina Petrovičová, marketingová manažérka klubu.

Na chvíľu sme sa pristavili aj pri Martinovi Novosedlákovi, ktorý bude nový odbor vyučovať. Teší sa, že nájde svojich nasledovníkov práve v deťoch z Martina. Grafika podľa neho nie je len kresba, ale v dnešnej modernej dobe je to už aj práca s grafickým programom.

„Bude sa pracovať v rôznych grafických programoch, ako sú napríklad Adobe Photoshop, Illustrator, InDesign a podobne. Veľmi sa teším na nových záujemcov, ale aj z toho, že práve SZUŠ Deep otvára také kreatívne rozšírené štúdium v rámci výtvarného odboru.“

Ďalej podotkol, že nový výtvarný odbor môže motivovať žiakov v ich ďalšom smerovaní a formovaní budúcnosti, ak sa rozhodnú byť počítačovými grafikmi.

„Grafika je nielen súčasťou umeleckej sféry, dnes je grafické vnímanie potrebné aj v technických programoch,“ zdôraznil Martin Novosedlák.





## MČ PRIEKOPA

# Jánsku vatru zapálili aj v priekopskom SIM-e

Jánska noc má svoju moc. Presvedčiť sa o tom mohli v poslednú júnovú sobotu nielen obyvatelia Priekopy, ale aj ostatní obyvatelia nášho mesta, ktorí neváhali v areáli SIM stráviť príjemný večer pri Jánskej vatre. Tak ako vždy ju pripravili dobrovoľní hasiči z Priekopy.

Do obľúbeného areálu, ktorý je ideálny na organizáciu rôznych kultúrno-spoločenských podujatí, prichádzali ľudia z celého Martina už podvečer, aby nezmeškali jedinečný moment zapálenia Jánskej vatre. Keď k tomu konečne prišlo, tešili sa najmä deti, ale ani dospeláci sa nehanbili prejavovať radostné emócie.

K Jánskej vatre patrí aj zábava. Mnohí si pri nej zaspievali a odvážnejší i zatancovali. Podstatné však bolo, že sa opäť ľudia stretli a aspoň trochu sa odreagovali od každodenných starostí, ktorých je v posledných mesiacoch viac ako dost.

**Jana Cikhartová**

Fotografia vľavo:  
Postaviť dobrú vatru dá zabráť aj mocným chlapom.  
Foto: Jana Cikhartová

Fotografia dole:  
Vatra sa rozhorela. Tma, oheň a príjemná spoločnosť vytvorili v SIM-e dobrú náladu.  
Foto: Jana Cikhartová



## MČ ZÁTURČIE



V I. etape rekonštrukcie pešieho plató sa opraví najmä táto prístupová rampa, ktorá musela byť pre havarijný stav uzavretá.  
Foto: Roman Kopka

## Na prvú časť opravy pešieho plató sú už peniaze schválené

Ďalšou novinkou v Záturčí je, že sídlisková oddychová zóna už má chodník, čoskoro pribudnú aj lavičky.

Poslanci mestského zastupiteľstva na júnovom zasadnutí prerokovávali aj zmeny v rozpočte a v rámci nich vyčlenili na opravu pešieho plató 169-tisíc eur. Už bola aj vysúťažená firma, ktorá bude mať rekonštrukciu I. etapy na starosti. V prvom rade sa opraví prístupová rampa zo severnej strany, ktorá bola pre havarijný stav uzavretá. Predpokladá sa, že komplexná oprava pešieho plató by mala prebiehať v štyroch etapách. Celkové náklady sa odhadujú na milión eur.

V máji zorganizovali poslanci spolu s občanmi a dobrovoľnými hasičmi brigádu. Poorezávali

suché stromy v oddychovej zóne pri vojenskej bytovke, priestor následne vyčistili a upravili aj neudržiavaný chodník. Keďže financií je málo, nateraz ho aspoň vysypali makadamom, čo aj tak stálo 2 400 eur. Postupne sa osadia aj lavičky a odpadkové koše. Mestský pozemok sa dá zmulčovať a nateraz je tam pekná zóna na oddych.

V mestskej časti sa vyasfaltoval i malý kúsok chodníka od križovatky Ulice Aurela Stodolu s cestou 1/65 okolo potoka Veľký jarok s napojením zo zámkovej dlažby ku dvanástbytovke.

Peňazí niet nazvyš, nuž riešia sa hoci aj maličkosti, ktoré niekedy obyvatelia ani nepostrehnú. Na sídlisku sa priebežne opravujú aj lavičky či basketbalové koše na ihriskách. Celé Záturčie je už pokosené a pripravené na rôzne letné podujatia.

**Jana Cikhartová**



## MČ STRED

## Martinskej pešej zóny by mohli pomôcť aj smart riešenia

Keď na májovom rokovaní mestského zastupiteľstva poslanec Juraj Marček prezentoval sériu fotografií zničenej dlažby pešej zóny, téma jej opakovaných opráv sa stala ešte naliehavjšou.



Niektoré časti dlažby na pešej zóne sú opäť poškodené a bude ich treba opravovať. Najviac problematické sú tie dlaždice, ktoré sa po zlomení kývajú a chodec ich nemá šancu zbadat' a môže o ne zakopnúť a padnúť.

### Dlažbu rozhojdala záťaž dopravy

„Nieкто už začal prasknuté dlaždice otáčať, aby boli nad terénom a ľudia ich registrovali. Je to bezpečnejšie. Dlažbu rozhojdala nadmerná záťaž z prevádzky áut, ktoré dostávajú povolenia na vstup do pešej zóny,“ otvára tému predseda výboru MČ Stred Juraj Stahl.

Mestu v minulosti adresoval niekoľko návrhov, ako situáciu v pešej zóne sčasti organizačne a sčasti finančnými investíciami zorganizovať tak, aby bola bezpečná, prevádzkyschopná a aby zodpovedala svojmu názvu. Je spoluautorom aj pasáží VZN č. 128 o miestnej dani za vjazd a zotrvanie vozidla v historickej časti

mesta, ktoré pred rokmi mesto prijalo a kde sa formulujú aj podmienky vjazdu vozidiel do centra mesta.

„Dôležitá je v ňom klauzula, ktorá hovorí o tom, že povolenie na vjazd sa vydá vtedy, ak nie je možné prevádzky zásobovať zo zadnej komunikácie. V časti pešej zóny na Ulici M. R. Štefánika od sídla VÚB po Tatra banku sa to dá, pretože s výnimkou jednej prevádzky všetky ostatné majú zozadu zásobovaciu komunikáciu. Podľa mňa povolenia na vjazd sa vydávajú nadmerne a treba s tým urobiť poriadok,“ pokračuje predseda VMČ.

V pešej zóne, najmä v ranných hodinách, často stretávame aj autá. Výnimku na vjazd do centra mesta dostávajú na obsluhu a zásobovanie obchodných prevádzok.

Foto: Roman Kopka

### Povolenky na vjazd sa budú redukovať

V blízkej budúcnosti pravdepodobne dôjde k redukcii povolení podľa toho, ako bude postupne končiť ich platnosť.

„Odborné útvary v meste, ktoré to majú na starosti, sú naklonené tomuto riešeniu,“ pokračuje J. Stahl s tým, že túto úlohu im naformuluje aj výbor mestskej časti uznesením a bude trvať na plnení, presných podmienkach vjazdu vozidiel a ich kontrole.

Dodáva, že v tomto ohľade bude treba komunikovať aj s okresným a krajským dopravným inšpektorátom, ktoré taktiež povolenia vydávajú a pozrieť sa treba i na to, či sú v súlade s mestskými pravidlami.

Autám v centre sa nevyhne. Stredový ostrov a veľká časť prevádzok na Divadelnej ulici a Ulici 29. augusta potrebuje motoservis spredu.

„Ale aj to sa dá perspektívne riešiť smart technológiami, napríklad ľahkými elektrovozíkmi na karty, ktoré by si majitelia, ktorým to charakter ich podnikania dovoľuje, mohli požičať a z vonkajších parkovísk previezť tovar k svojim sídlam,“ hovorí o ďalšej z možností, ako obmedziť autá v pešej zóne.

### Návrhy naformulujú do uznesení

Dôležité podľa neho je aj zorganizovanie prejazdov cyklistov, kolobežkárov, korčuliarov, skateboardistov po pešej zóne.

„Dnešné odporúčacie usmernenie nestačí, jeho porušovanie sa nedá vymáhať,“ myslí si predseda VMČ.

Podľa neho by sme sa mali zmieriť s tým, že Divadelná ulica a Ulica 29. augusta bude patriť aj im, ale mali by sme ich pohyb jasne vyznačiť aj značkami, farebnosťou dlažby a inými obmedzeniami, čo sa bude dať kontrolovať. A, samozrejme, predtým vyriešiť autorské práva. Aj tieto návrhy budú postupne súčasťou uznesení výboru mestskej časti.

Čo je ale dôležité, mesto už má projektovú dokumentáciu „bajpasu“, teda komunikácie, ktorá by mohla odkloniť z centra cyklistov, ktorí ním potrebujú iba prejsť – z práce, nemocnice, medzi mestskými časťami. „Má viesť na spojnicu kostol – Fix cez Moskovskú ulicu a Štúrovu štvrť, no jej výstavba je otázkou financií, budeme si musieť počkať,“ povedal predseda.

### Treba uvažovať o trvalejších riešeniach

Zatiaľ mesto rozhodlo iba o oprave dlažby pešej zóny, a to v réžii sociálneho podniku. „Je to riešenie, ale nie trvalé. No v súvislosti s pešou zónou, ktorá akoby stratila vnútornú sebaobnovu, mám na mysli aj plesňou obalené lavičky, nevyčistené odvodňovacie špáry a podobne, by sme mali uvažovať o trvalejších riešeniach,“ povedal na záver Juraj Stahl. **Viera Legerská**



# Pre svoj rozvoj potrebuje Martin nové byty a nové štvrte

Ak máme veriť demografii, tak po roku 2025 sa v Martine pohne počet obyvateľov smerom pod 50-tisíc a o ďalších desať rokov by malo v meste bývať už iba okolo 45-tisíc ľudí. Pretnúť klesajúcu krivku môže aj výstavba bytov.

Program rozvoja bývania mesta Martin na roky 2023 až 2028 s výhľadom na rok 2033 (ďalej iba program) reaguje okrem iného aj na demografický vývoj v našom meste. Schválili ho poslanci mestského zastupiteľstva a jeho obsahom sú jednak trendy, ktoré preferujú ľudia v obstarávaní bývania a tiež spôsob, akým na ne zareaľuje mesto.

„Komplexne rieši túto tému aj s rozvojovými časťami v zmysle územného plánu,“ povedal pre TV Turiec Ján Gallo, riaditeľ neziskovej organizácie Matra.

## Čím menej ľudí, tým menej daní

Spomalenie migrácie obyvateľov a tvorba podmienok pre populačný rast sú pre rozvoj mesta dôležité. Čím menej ľudí v ňom bude bývať, tým menej príspevkov vo forme daní z príjmu fyzických osôb od štátu dostane. Ich výška tvorí významnú časť rozpočtu.

Podme sa najskôr pozrieť na to, ako a kde Martinčania bývajú dnes. Podľa posledného sčítania obyvateľstva, domov a bytov (2021) bolo v meste 23 317 bytov, 18 742 tvorili byty v bytových domoch (je ich väčšina, viac ako 80 percent) a 3 784 bytov v rodinných domoch. Niekoľko desiatok bytov mal Martin v inštitucionálnych a kolektívnych zariadeniach, pre-

vádzkových budovách a rekreačných objektoch, farách, horárňach či poľnohospodárskych budovách.

## V Martine prevláda bývanie vo vlastných bytoch

Pokiaľ ide o počet bytov na tisíc obyvateľov, čo je dôležitý ukazovateľ uspokojovania potrieb bývania, na tom Martin nie je v porovnaní s krajom a Slovenskom zle. V roku 2021 dosiahol stav 417,33 trvalo obývatel'nych bytov na tisíc obyvateľov (ŽSK 373,46 bytov a SR 389,74 bytov). No v porovnaní s väčšinou štátov Európskej únie (488 bytov) ale tiež zaostáva.

V Martine prevláda bývanie vo vlastných bytoch. Ich podiel v roku 2021 predstavoval tri štvrtiny bytov. Viac ako 15 percent bytového fondu sú rodinné domy. Dopĺňajú ho obecné byty (2,1 percenta) a družstevné byty (1,5 percenta). Byty vo vlastníctve inej právnickej osoby (cirkev, nadácia, spolky a podobne) majú 3,9-percentné zastúpenie.

## Ročne pribúda okolo 70 žiadostí o nájomné bývanie

Bytový fond vo vlastníctve mesta, tzv. nájomné bývanie, ktoré spravuje nezisková organizácia Matra, tvoria byty:

- postavené zo ŠFRB: Ševčenkova 7, 8; E.B. Lukáča 10; Alexyho 7, 8, 9, 10; Kernova 13, 15, 17,19; Kijevská 3, 4, 5, 6;
- byty v bytových domoch: E. B. Lukáča 8; Priehradka 8, 10, 12 a 27; lokalita Na kameni 1,
- byty v ubytovni: Šoltésovej 13; A. Pietra 25;
- byty nižšieho štandardu: lokalita Na kameni 1; Bambusky 1–28.
- byty, ktoré sú určené na odpredaj.

Matra ročne eviduje približne od 50 do 70 žiadostí o pridelenie bytu. Záujem je vyšší ako ponuka voľných bytov. Vlani ich bolo 69, vybavili osem z nich. V nájomných bytoch býva spolu 1 226 obyvateľov, v bytoch nižšieho štandardu – 436 osôb.

## V bytovom fonde prevažujú staré byty

Zaujímavý je aj ukazovateľ veku bytového fondu. V Martine máme v prevahe byty vybudované pred rokom 2000 (84 percent). Od roku 2011 je priemerný prírastok domov na úrovni 4 percent. Tento údaj nás nectí, v porovnaní s okresom a krajom ide o najnižšiu hodnotu.

A teraz to najdôležitejšie – údaj, od ktorého sa odvíja potreba riešiť v meste bývanie. Index rastu obyvateľov medzi rokmi 2011 a 2021 je na úrovni 90,35 percenta.

Znamená to, že v Martine býva z roka na rok menej ľudí. Aj vek sa mení. Kým najpočetnejšími boli v roku 2011 obyvatelia vo veku 25–34 rokov a 45–59 rokov, a to s prevahou žien, o desať rokov neskôr sa populácia mesta posunula

## AKO BÝVAME

### POČET BYTOV V MESTSKÝCH ČASTIACH

Ľadoveň – Jahodníky – Tomčany	4 854 bytov
Priekopa	3 960 bytov
Stred	3 346 bytov
Sever	3 230 bytov
Podháj – Stráne	3 087 bytov
Záturčie	2 913 bytov
Košúty	2 255 bytov





smerom k poreprodukčnej. Najpočetnejšou je skupina obyvateľstva od 35–49 rokov a od 55–69 rokov. Martinčania starnú, je to fakt.

### Treba prilákať viac mladých rodín

Úloha je jasná, do mesta treba prilákať mladých ľudí, ktorí si tu založia rodinu. „Musíme postaviť nielen nové byty, ale aj nové štvrte s vybavením. Analýza ukázala, že ľudia nepreferujú bývanie v starých bytových domoch,“ pokračuje Ján Gallo.

Hoci to môže vyznieť jednoducho, nestačí iba postaviť bytovky a ponúknuť ich. Mesto musí zabezpečovať aj bývanie domácností, ktoré sú z rôznych dôvodov vylúčené z trhu. Potrebujeme investovať bez očakávania ziskov, iba s pokrytím výdavkov na opravu a údržbu a tvorbu zdrojov na reprodukciu bytového fondu.

Na druhej strane, záujmom investovania súkromného kapitálu je nielen tvorba zdrojov na priebežnú údržbu a opravy, ale aj kritériá návratnosti investície a primeranosti zisku.

Práve preto, ako uvádza aj analýza programu, nie je možné očakávať výraznejší rast investovania súkromného kapitálu v bytovej výstavbe, brzdou sú finančné možnosti záujemcov o bývanie.

### Mestá a obce kombinujú financie

Ako z toho von naznačujú skúsenosti samospráv. Mestá a obce kombinujú pri výstavbe bytov vlastné a štátne prostriedky, najmä zo zvýhodnených úverov ŠFRB.

Koľko bytov Martin potrebuje, aby zastavil pokles obyvateľstva? Ani na túto otázku nie je ľahké odpovedať, pretože do plánov výstavby vstupujú aj také kritériá, ako sú – sobášnosť, rozvodovosť, situácia na pracovnom a finančnom trhu, ale aj nároky na bývanie. Rastú napríklad vo veľkostnom i vybavenostnom štandarde. Do úvahy treba zobrať aj počet migrantov



Martin disponuje prevažne starším bytovým fondom. Viac ako 80 percent bytov bolo vybudovaných pred rokom 2000. Foto: Viera Legerská

z Ukrajiny a v Martine aj počet zahraničných študentov.

Do roku 2028 treba v Martine postaviť od 47 do 77 bytov. To v prípade, že prijmeme fakt, že pokles obyvateľstva je nezvratný. Potreba výstavby ďalších bytov – do roku 2033 bude v Martine ovplyvnená počtom obyvateľov, ktorého pokles sa mesto snaží zastaviť.

### V najbližších rokoch treba postaviť 2 900 bytov

V súlade so spomínaným programom Ján Gallo dodáva, že odpoveďou na trend sťahovania ľudí do okolitých miest a okresov „za lepším bývaním“ by malo byť budovanie nových, architektonicky variabilnejších bytov a rodinných domov, ktoré budú pribúdať v súlade s dostupnejšou infraštruktúrou, ponúknu príjemné podmienky na život v meste, a to pre všetky vekové kategórie.

V konkrétnych číslach to znamená, že v Martine treba v najbližších rokoch postaviť približne 2 900 bytov v rodinných a bytových domoch. Formou hromadnej bytovej výstavby by to malo byť zhruba 1 600 bytov (54 percent), formou individuálnej 1 300 bytov (46 percent). Niektoré projekty sú už schválené, na niektorých sa pracuje.

### Kde sa môže či bude stavať

V súlade s územným plánom mesto má vyčlenené lokality výstavby budúcich bytov – na Veľkej hore, v Novom Martine i na Podhájí (Pivovar), sú určené pre voľný trh.

Plány má aj pokiaľ ide o nájomné byty alebo rekonštrukcie ubytovní pre ekonomicky slabšie obyvateľstvo. „Také sa pripravujú na uliciach Ambra Pietra, Teplárenskej, bytové domy sa majú postaviť na Ladovni, v Záturčí, Košútoch a tridsať bytových jednotiek má pribudnúť aj v záhrade sídla Matry,“ odznelo v rozhovore pre TV Turiec.

Pre výstavbu rodinných domov sú vypracované nové územné plány zón v dvoch lokalitách v Záturčí, ale aj na Veľkej hore. Pre ďalšie lokality sú spracované urbanistické štúdie. Veľký záujem je o Tomčany, individuálna bytová výstavba sa navrhuje v Priekope na uliciach Lipová, Priekopská a v lokalite Podhradište (Kolónia Hviezda) a v Jahodníkoch v časti Odtoky.

Rozvojové územia pre rodinné domy sa nachádzajú aj vo väzbe na Nový Martin, ide o územie Parkville, Háj a v mestskej časti Podháj – areál bývalého Pivovaru. V mestskej časti Sever je pripravovaná výstavba verejnej dopravnej a technickej vybavenosti pre umiestnenie rodinných domov v lokalite Martinské terasy.

„Disponibilné plochy lokalít pre výstavbu rodinných domov pokrývajú potrebu Martina na niekoľko desaťročí. Všetky lokality určené na výstavbu IBV sú na pozemkoch v súkromnom vlastníctve,“ citujeme z programu.

### Rozhodnú financie, čas a záujem ľudí

Ak má mať bytová výstavba zmysel, treba v súlade s ňou vytvárať podmienky pre občiansku vybavenosť, parkovacie domy, parky a ihriská. A následne riešiť aj celkovú revitalizáciu existujúcich obytných zón, ktorá sa nemôže zužovať iba na opravy a zateplovanie či nadstavbu.

S rozvojom ekonomiky, ako naznačuje program, stúpajú nároky na veľkosť bytov a izbovitosť. Dnes je aj v Martine o poznanie nižšia oproti vyspelým štátom Únie. Rovnako zostáva aj dovybavenie a skvalitnenie spoločných priestorov.

A kedy sa plány dostanú do praxe? Na to program dáva jedinou odpoveď. Časový sled výstavby bude závisieť od dopytu investorov a možnosti získania finančných prostriedkov. Nájomné bývanie pre mladé rodiny bude riešiť mesto Martin a Matra, a to výstavbou nájomných bytových domov alebo rekonštrukciou neobývaných bytov v závislosti od financií zo ŠFRB alebo iných zdrojov.

Veľmi blízko má mesto k štartu rekonštrukcie Ubytovne na Ulici Ambra Pietra, kde by malo do dvoch rokov vzniknúť 48 bytov. „Odstúpili sme od zmluvy s ministerstvom vnútra, ktoré nám malo finančne pomôcť,“ informoval v rozhovore pre Televíziu Turiec martinský primátor Ján Danko. „Podmienky sa napokon ukázali ako nevýhodné. Momentálne hľadáme kombináciu iných finančných zdrojov, ktoré by mestu pomohli rekonštrukciu zvládnuť,“ uzavrel.

Viera Legerská

## AKÉ VEĽKÉ BYTY MÁME V MARTINE

Tri obytné miestnosti	43,4 percenta
Dve obytné miestnosti	25,2 percenta
Jedna obytná miestnosť	13,3 percenta
Štyri obytné miestnosti	11,4 percenta
Šesť obytných miestností	1,4 percenta



# Mesto podáva ruku mladým, mladí ju podávajú mestu

Ambíciou parlamentov mladých je nájsť prieniky medzi mladými ľuďmi a mestskou samosprávou v jednoduchej úlohe – vybudovať spoločne lepšie mesto. Takýto cieľ má aj Parlament mladých mesta Martin.



Mladí ľudia v Martine chcú zvýšiť svoju účasť na verejných veciach, lebo im nie je jedno, v akom meste žijú a v akej spoločnosti sa formuje ich život a predstavy o ňom. Nechcú iba poukazovať na nedostatky, ale aktívne prispieť k ich riešeniu a zároveň získať priestor na vyjadrovanie generáčného názoru.

## Parlament si začína budovať svoju autoritu

Ich reprezentantom je Parlament mladých mesta Martin, ktorý si už začína budovať svoju au-

Mladí sa na workshopoch venovali téme školských parlamentov, ich spolupráce s mestom a budovaniu pevných základov zdravia.

Foto: archív SK

toritu. Oporu v činnosti našiel na mestskom úrade i v zastupiteľstve.

„Veľmi si vážim ich aktivitu a cením si, že tento kolektív postavil základy spolupráce s mestom,“ povedala pre TV Turiec Marcela Balošáková, po-

”

Martin má niekoľko partnerských miest. Aj im chceme ponúknuť zosieťovanie, aby sme sa vedeli lepšie spoznať, vymeniť si skúsenosti a spolu riešiť príbuzné témy.

SAMUEL KUCKA,  
predseda Parlamentu mladých  
Martin

slankyňa MsZ a predsedníčka komisie školstva, vzdelávania a mládeže.

„Mesto ich potrebuje, lebo si uvedomujeme dôležitosť prepojenia s mladými ľuďmi, ktorí dokážu naformulovať svoju predstavu o štúdiu či rozvoji záľub, aby sme vedeli vytvoriť potrebné zázemie pre toto všetko. Dobré je, že sú ochotní zapájať sa do aktivít mesta.“

## Zatiaľ reprezentujú iba časť škôl

Parlament mladých má zatiaľ štrnásť členov, reprezentantov časti stredných škôl mesta. Má ale ambíciu navzájom prepojiť pôsobenie s parlamentmi vo všetkých stredných a základných školách mesta a motivovať ich k spolupráci. Vážny krok k tejto ambícii urobili zorganizovaním konferencie Siet'ovanie, ktorá sa nedávno uskutočnila v zasadacej sieni MsÚ.

„Ak sa prepojenie a spolupráca presadí, bude zabezpečená kontinuita činnosti a neskončí sa odchodom hlavných organizátorov aktivít mladých ľudí na vysoké školy,“ pripomenul mladým primátor Martina Ján Danko s tým, že parlament má jeho podporu, čo sa už prejavuje aj v diskusiách k materiálom prerokovávaným na MsZ a je jeho poradným orgánom.

Na konferencii si delegáti vypočuli prednášky na tému aktivít OSN smerom k mladým, o význame dobrovoľníctva, úlohách parlamentov mladých, stave duševného zdravia mladých ľudí a o vnímaní životného prostredia mladými ľuďmi. Veľmi dôležité boli aj tri workshopy,



ktoré sa venovali predstaveniu školských parlamentov a možnostiam spolupráce medzi nimi, téme mesta a postaveniu mladých v ňom a budovaniu pevných základov zdravia.

### Čo urobia, aby sa lepšie spoznali a spolupracovali

A ako sa ich činnosť preniesie do praxe mesta? Novozvolený predseda martinského parlamentu mladých Samuel Kucka má v tom jasno.

„Ešte do konca školského roku by sme chceli vypracovať platformu na výmenu informácií medzi školskými parlamentmi mesta, na ktorej by prebiehala priebežná komunikácia medzi nami, vrátane podnetov, návrhov akcií a podobne. Od septembra by sme chceli riešiť zorganizovanie športových hier pre stredoškolákov,“ informuje o najbližších plánoch.

Pripomenie, že spolu s vedením mesta hľadajú nové priestory pre svoju činnosť, keďže záujem o prácu v mestskom parlamente mladých rastie.

Perspektívne by privítali aj zriadenie klubovne či študovne pre mladých ľudí v Martine, kde by sa mohli stretnúť, plánovať podujatia, učiť sa, stráviť čas pred odchodom zo školy domov.

Mestu chcú navrhnúť zriadenie recyklačných bodov s odpadkovými košmi na separovaný zber, ktorý centrum Martina nemá a iné mestá áno. Chcú pripraviť kampaň, ktorá by poučila vodičov motorových vozidiel, že majú zastavovať pred priechodmi pre chodcov a mienia tiež „boltky“, na ktorých sa kolobežkovalo v minulosti, nahradiť požičovňou bicyklov. A majú nápady, ako to urobiť.

### Uvažujú aj o spolupráci s partnerskými mestami

No chcú aj viac. Okrem školských parlamentov v meste chce ten náš postupne zosieťovať aj mestské parlamenty na Slovensku, ale aj v medzinárodnom meradle. „Martin má niekoľko partnerských miest. Aj im chceme ponúknuť zosieťovanie, aby sme sa vedeli lepšie spoznať, vymeniť si skúsenosti a spolu riešiť príbuzné témy. Asi začneme s partnerskými mestami v krajinách V4,“ hovorí o ďalších plánoch S. Kucka.

Tie najkonkrétnejšie aktivity ale vzišli z dotazníka, ktorý vyplňali účastníci konferencie Sieťovanie. Mladí ľudia v Martine ocenili hlavne výber tém a ich zaujímavosť, získali nové skúsenosti, dozvedeli sa o možnostiach prepojenia svojich aktivít na mesto, ale i školských parlamentov navzájom, získali inšpiráciu do diskusie. Dali im známku od 1,26 po 1,76.

Pokiaľ ide o budúce témy, ktorým sa chcú venovať, dotazník vyšpecifikoval tému zdravého životného štýlu, psychológie vzťahov medzi ľuďmi, finančnej gramotnosti, formovania vodcovstva a cudzie jazyky.

Viera Legerská

## Študenti a boj proti dezinformáciám

V mesiacoch máj a jún sa s finančnou podporou mesta Martin v priestoroch Kultúrneho centra múzeum (Barmuseum) uskutočnili diskusie so študentmi Gymnázia Viliama Paulinyho-Tótha, ktoré boli zamerané na strategickú komunikáciu, hoaxy a dezinformácie.

Strategická komunikácia sú dlhodobé a systematické komunikačné aktivity zamerané na budovanie porozumenia aktivít, priorít a politík inštitúcií a štátu, ktorej hlavným cieľom je budovanie odolnosti a súdržnosti spoločnosti. Aké nástroje a mechanizmy má štát na realizáciu strategickej komunikácie? Kto sú primárni komunikátori a cieľové skupiny? Aké sú kľúčové komunikačné témy? Aj o to sa študenti gymnázia živo zaujímali.

Na druhej strane je naša spoločnosť dlhé roky cieľom dezinformácií, ktoré sú v dnešnej digitálnej dobe nástrojom s potenciálom aj možnosťami zásadným spôsobom vplývať na spoločnosť – ekonomiku, zdravie aj bezpečnosť ľudí. Dezinformácie a nepriateľská propaganda je všadeprítomný fenomén, ktorý sa vyznačuje tým, že je globálny, zahŕňajúci všetky spoločenské skupiny, je atraktívnym produktom, ktorý je permanentný a nízkonákladový v porovnaní



Foto: archív MM

s inými kinetickými hrozbami. Rozdeľujú spoločnosť, šíria obavy a agresivitu. V čom spočíva atraktivita dezinformácií? Ako ich rozpoznať? Kto sú ich nositelia a šíritelia a aké sú ich motívy a ciele? Práve táto časť diskusií študentov zaujímala najviac.

Na diskusiách boli zároveň distribuované infografiky a prípadové štúdiá, ktoré pripravil Policajný zbor Slovenskej republiky (cesta hoaxov na Slovensko alebo Informačná operácia Ruskej federácie v Slovenskej republike – Cintorín Ladomírová) a aktuálne prieskumy postojov slovenskej spoločnosti k ruskej vojenskej agresii na Ukrajine alebo členstvu v EÚ a NATO z dielne GLOBSEC.

(MM)

### KOMENTÁRANINY MILANA LECHANA

#### Retro

- Ivko, aké si mal vysvedčenie?
- O tri facky lepšie ako vlani.

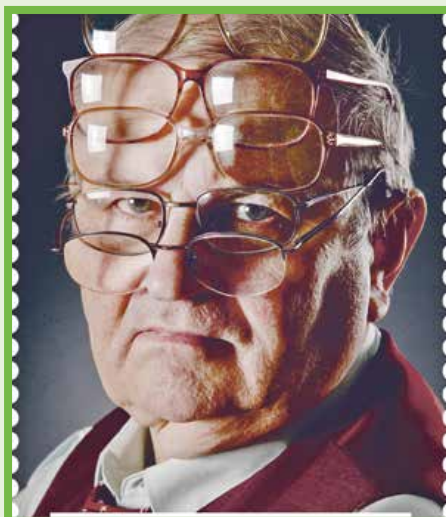
#### Cestovateľské okienko alebo Prvá pomoc v zahraničí

#### Maďarsko

- nákladné auto: tirák tátos
- dlhé vlasy: bundás frizúr

#### Poľsko

- vietor: nezbedník vlasowy
- prostitútka: radodajka ulicowa



#### Japonsko

- smädi ma: ta-ma-suši
- pes: cika-muri

#### Amfiko

- Chalana poštipal komár. Keď ho konečne chytil, chvíľu sa na neho pozeral a potom ho pustil. Prísediaca diváčka to zbadala a pýta sa:
  - A prečo si ho pustil?
  - A vari môžem, keď v ňom koluje moja krv?

#### Júlová analýza

- Že je teplý vzduch, raduje sa much.



## JEDNOU VETOU

■ **Tri inscenácie za jednu noc.** Slovenské komorné divadlo v Martine pripravuje pre svojich návštevníkov lahôdku a počas Noci divadiel (18. novembra) ponúkne trojicu inscenácií tohtoročnej divadelnej sezóny – Iokasté, Hekuba a Bačova žena.

■ **Turčianska galéria má 40 rokov.** Okrúhle výročie galéria oslávila pripomenutím si primárneho postavenia v budovaní, evidencii, prezentácii a ochrane zbierkového fondu v našom regióne spolu s priaznivcami výtvarného umenia pred otvorením výstavy Fraňa Štefunka, pri tejto príležitosti bola ocenená mestom Martin i Žilinským samosprávnym krajom.

■ **Akčná skupina kultúry.** V Martine sa tvorí akčná skupina, ktorá bude poradným orgánom Rady národnej kultúry a má priniesť nové nápady a podnety pre rozvoj kultúry v meste.

■ **IX. Socha v meste.** Projekt Turčianskej galérie, ktorý sa uskutočnil v poslednej tretine júna, vyplnili komentované prehliadky, prednášky a výstava o utopickom modeli pamätníka SNP v Martine, časť podujatí bola venovaná prebiehajúcej výstave Fraňa Štefunka.

■ **XXXIX. ročník Turčianskych slávností folklóru.** Vyvrcholili v druhú júnovú sobotu v Múzeu slovenskej dediny, v programe vystúpili detské a dedinské folklórne súbory a sólisti, hosťom bol FS Vatra a FS Vatra Senior z Tlmáč.

■ **10. ročník Letného fotofestu 2023.** Patrila mu druhá polovica júna a bol zostavený z viacerých výstav, fotoworkshopov, diskusií, cestovateľských prezentácií a večerných premietaní.

■ **Vážne nevážne.** V Slovenskej národnej knižnici spomínali na vznik Slovenskej republiky spolu s hercami Lukášom Latinákom, Zuzanou Kubovčíkovou Šebovou a Vladimírom Kobielskym, ktorí glosovali prelomové dátumy z roku 1992, a stali sa tak súčasťou série podujatí venovaných v jeden deň objasňovaniu historických medzníkov našej štátnosti.

■ **Za hodinu cez Európu.** Bolo to možné s Literárnym archívom SNK, ktorý otvoril začiatkom júna svoje dvere, aby počas jediného dňa verejnosti ukázal niektoré zo svojich prísne chránených dokumentov.

■ **Venujem Turcu.** V Turčianskej knižnici vyhodnotili výsledky literárnej súťaže, v ktorej si žiaci poetickými i prozaickými príspevkami uctili pamiatku národnej umelkyne Maše Haľamovej, súťažné príspevky hodnotila porota v zložení Anna Jamrišková, Bibiana Paniaková a Peter Mišák.

Viera Legerská



## Martin chce smerovať k mestu kultúry na Slovensku

Činnosť Rady národnej kultúry by mala smerovať k tomu, aby sa Martin stal aspoň raz mestom kultúry na Slovensku.

Výročné stretnutie Rady národnej kultúry sa uskutočnilo počas prebiehajúcej Slovesnej jari (6.–8. jún) už tradične v deň výročia prijatia Memoranda národa slovenského (7. jún 1861).

„Je dôležité si ho pripomínať, rovnako ako aj význam Martina pri organizovaní memorandového zhromaždenia,“ zdôraznil oficiálnu stránku stretnutia rady jej predseda Peter Cabadaj.

### Zákon treba podrobiť analýze

V tejto súvislosti pripomenul, že najdôležitejšou úlohou rady v budúcom roku, v ktorom si pripomínáme 30. výročie prijatia Zákona o Martine, ako centre národnej kultúry Slovákov, bude podrobiť tento zákon analýze.

„Potrebujeme si vyjasniť, či zákon v podobe, v akej sa prijal, ešte vyhovuje, a či prináša Martinu to, čo sa očakávalo. Teda aj viac peňazí na obnovu pamiatok i živú kultúru, nielen na Národný cintorín,“ povedal P. Cabadaj.

„Martinské grantové iniciatívy totiž často končia vyradením, lebo vyhlasovatelia grantov sa mylne domnievajú, že z pozície zákona sú kultúrne aktivity mesta pravidelne dotované. Mesto síce nejaké financie dostáva, sme za ne vďační, ale nemá ich v objeme, ako sme očakávali.“

Peter Cabadaj si myslí, že bude treba dohodnúť sa buď na novelizácii zákona, ktorá by zohľadňovala súčasné potreby kultúry, alebo na jeho zrušení. Na tieto otázky má dať odpoveď konferencia, ktorá sa v budúcom roku pripravuje.

### Kultúru čaká systemizácia

Ďalšou z ťažiskových tém kultúry Martina je potreba jej systemizácie. Na mestskom úrade absen-

Z výročného zasadnutia Rady národnej kultúry, ktoré sa už tradične schádza na výročie Memoranda národa slovenského.  
Foto: archív MT

tuje útvár či zodpovedný pracovník, ktorého úlohou by bola profesionálna koordinácia kultúrnych aktivít mesta, inštitúcií, občianskych združení, rôznych iniciatív a tiež grantových schém v kultúre.

„Kultúrne inštitúcie a organizátori rôznych iniciatív to od mesta očakávajú,“ podčiarkol v bilančujúcom príhovore P. Cabadaj s tým, že mesto má v prepočte na obyvateľa možno najviac pracovníkov v kultúre v porovnaní s inými slovenskými mestami, no ich pôsobenie nevidieť.

„Dostávame otázky, či bude mestské múzeum, múzeum kníhtlače, socha sv. Martina, lebo isté veci aktivisti rozbehli a potrebujú reakciu mesta a tej sa im nedostáva. Ak mesto nebude v kultúre pracovať profesionálne, ak nebude vedieť koordinovať celý tok podujatí a iniciatív, nemôže myslieť ani na veľké projekty či celonárodné triumfy, akým je napríklad uchádzanie sa o titul mesto kultúry na Slovensku, ku ktorému sa chceme dopracovať,“ bilancoval predseda s tým, že model profesionálneho útvaru už na meste bol, osvedčil sa a treba ho vrátiť do hry.

V podobnom duchu sa na stretnutí rady vyjadril aj primátor Martina Ján Danko. Poďakoval jej členom za to, že sa ujala rôznorodých kultúrnych iniciatív v časoch, ktoré sú pre kultúru veľmi ťažké. Za podstatnú úlohu v budúcnosti označil vstup do finančných tokov, ktoré podporujú kultúru z úrovne štátu či kraja, lebo vníma jej finančnú poddimenzovanosť. Reagoval aj na potrebu aktualizovať plán hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja mesta na najbližšie roky a vyzval členov rady, aby dohľadli na tvorbu jeho základných téz a úloh v časti kultúry.

„Na úrade sa momentálne prehodnocuje počet pracovníkov, ak je potreba vytvoriť pozíciu referenta kultúry, môžeme o tom uvažovať,“ povedal Ján Danko s tým, že ak sa cez takúto pozíciu získa viac grantov a inej finančnej podpory, bude to pre mesto prínos.

Viera Legerská



# Galéria vystavuje súborné dielo Fraňa Štefunka

Tretí rozmer premenlivej doby je názov výstavy, ktorá v Turčianskej galérii predstavuje súborné dielo sochára, zakladateľa slovenskej sochárskej moderny, Fraňa Štefunka.



Výstava umelca, ktorý podstatnú časť svojho tvorivého života prežil v Martine, je prezentáciou rozsiahleho diela Fraňa Štefunka a ukazuje ho ako sochára, portrétistu, priekopníka trojštvrťinovej figúry, monumentalistu i medailéra. No zároveň ho ukazuje ako človeka, ktorý svoje dielo koncipoval na pozadí rýchlo sa meniacej doby, v reakcii na ňu a v snahe hľadať pre svoju tvorbu čo najpresvedčivejšie posolstvo a zaniehanie.

## Tvoril na pozadí veľkých spoločenských zmien

Fraňo Štefunko (1903–1974) sa narodil vo Vlčkovciach, do Martina prišiel po absolvovaní úžitkovej sochárskej tvorby na Umeleckopriemyselnej škole v Prahe. Bolo to v roku 1932 a v srdci Turca našiel žižlivé prostredie pre svoju tvorbu. Tá sa začala odvíjať od malých plastík, portrétov osobností národnej histórie, pokračovala návrhmi na monumentálne diela vo verejnom priestore.

Dokladovala príbeh človeka, umelca, ktorý žil a tvoril v prostredí veľkých spoločenských zmien a politického pohybu – od prvej Československej republiky cez obdobie Slovenského štátu, Slovenského národného povstania až po obdobie normalizácie v novom totalitnom zriadení.

„Príbeh sochára však nie je len trojrozmerným modelom dejinných udalostí. Ukazuje aj príbeh sochárskeho hľadania od moderného tvaru, ovplyvneného českým sociálnym civilizmom, po

rôzne výrazy realizmu,“ uvádza v pozvánke na výstavu Turčianska galéria.

## Oslovili ho osobné témy reflektujúce slovenskú kultúru

Kurátormi výstavy Tretí rozmer premenlivej doby sú Adam Galko a Patrik Krajčovič, ktorí na ňu vybrali aj diela približujúce Štefunkovu tvorbu nielen cez verejné zákazky, ale aj tú jej časť, ktorá je inšpirovaná témami sformovanými osobnými postojmi a zaniehaním ich autora. Jej kontextom sú priateľstvá umelca s osobnosťami slovenskej kultúry, vzťah sochára k slovenskej poézii, ľudovému umeniu či vyrovnávanie sa s tragikou svetovej vojny.

Výstava je príspevkom Turčianskej galérie k 40. výročiu jej založenia a jej spoluorganizátorom je Galéria Jána Koniarka v Trnave. Nájdete na nej diela, ktoré sú v majetku oboch galérií, ale pochádzajú aj zo zbierok SNG, SNM, SNK, Galérie mesta Bratislava, Stredoslovenskej galérie v Banskej Bystrici, Liptovskej galérie P. M. Bohúňa v Liptovskom Mikuláši, Oravskej galérie v Dolnom Kubíne a zo súkromných zbierok. Pozrieť si ju môžete do 26. augusta.

Viera Legerská

## KULTÚRNE MENU

■ **Kino Moskva:** Život pre samoukov (6.–7. a 8.–10. 7.), Martinský Otaku: Cesta do fantázie (8. 7.), Insidious: Červené dvere (6.–10. 7.), Tajomstvo modrej zátoky (13.–17. 7.), Mission Impossible: Odplata I. časť (13.–17. 7.), Filmový kvíz: Disney / Pixar (15. 7.), Mávka: Strážkyňa lesa (20.–24. 7., 27. 7., 30.–31. 7.), Barbie (20.–24. 7.), Oppenheimer (20.–24. 7.), Strašidelný dom (27.–28. 7., 30.–31. 7.), Martinský Otaku: Maratón Chainsaw Man (29. 7.), Mini európsky festival: Hrdina nikoho (27. 7.), Rebel (28. 7.), Svet včerajška (29. 7.), Veľký kaňon (30. 7.), Horský vodca (31. 7.)

■ **Nádobka tajomstiev.** Turčianska galéria organizuje 20. júla od 10. h s výtvarníčkou Vlastou Števkovou keramický workshop. Je určený pre dospelých a deti od 6 rokov.

■ **Slávnosti spoza objektívu.** Folklorne slávnosti, tak ako ich vnímali návštevníci v martinskom skanzene, keď vrcholili súborom rôznych podujatí, si možno pripomenúť na fotografickej výstave v pešej zóne počas celého júla.

■ **Hrady Turca.** V Etnografickom múzeu SNM je inštalovaná výstava, ktorá prostredníctvom modelov, fotografií, informácií a dobových predmetov približuje Znievsky, Blatnický, Sklabinský a Sučiansky hrad. Potrvá do 31. 10.

■ **Leto maľované.** Turčianska galéria pripravila na leto edukačné aktivity pre deti. Uskutočnia sa 10.–14. júla a 21.–25. augusta. Tvorit' sa bude v interiéri a exteriéri galérie vždy od 10. do 12. h.

■ **Fotomaratón Martin 2023.** Do konca júla je v priestoroch klubu TKS inštalovaná výstava fotografií tohtoročného Fotomaratónu. Jeho tvorivá dielňa bola súčasťou projektu Kultúrne Klbko IV. a Obrazy svetla VII.

■ **Te prindžaras amen / Spoznajme sa, Turčianska harmonika a Ľanová nedeľa.** Tri podujatia národopisného kalendára v Múzeu slovenskej dediny. Prvé z nich ukáže zvyky, folklór a tradičnú i súčasnú umeleckú a remeselnú tvorbu Rómov (9. 7.), druhé odprezentuje interpretov hry na harmoniku a heligónku z Turca a iných regiónov (23. 7.) a tretie bude venované spracovaniu textilných surovín, ľudovému odevu a jeho miestu v tradičnej kultúre (6. 8.).

■ **Radošinci v Martine.** Zaplánujte si v diári. 20. októbra o 19. h uvedie v DO Strojár Radošinske naivné divadlo inscenáciu Deti doby.

(VL)

THM 2023



K medailovej žatve Hurbanky prispeli aj starší žiaci v štafetovom behu na 60 m.  
Foto: Roman Kopka

## V súťaži škôl tesne vyhrala Hurbanka

O držiteľovi primátorského pohára paradoxne rozhodli bronzové medaily.

Pohár primátora mesta Martin, ktorý je určený pre najúspešnejšiu školu štartujúcu na Turčianskych hrách mládeže, putuje do vitríny ZŠ s MŠ na Hurbanovej ulici v Martine. Futbalová škola preukázala svoju športovú všestrannosť ziskom ôsmich zlatých, štyroch strieborných a šiestich bronzových medailí. Hurbanka brala cenné kovy v atletike (4-0-3), basketbale (1-0-0), volejbale (0-2-0), plávaní (0-1-3), futbale (3-0-0) a florbale (0-1-0), medailovo vyšla naprázdno iba v hádzanárskych súťažiach.

Veľkým konkurentom víťazného tímu v rámci 60. ročníka Turčianskych hier mládeže boli športovci a športovkyne zo ZŠ na Ul. Nade Hejnej. Školáci z Jahodník tiež získali osem zlatých a štyri strieborné medaily, oproti víťaznej Hurbanke však mali o jeden bronzový kov menej, čo sa pri celkovom hodnotení napokon ukázalo ako rozhodujúce kritérium. Najviac medailí vybojovali školy atlétu a atlétky (5-1-3), potom plavci a plavkyne (2-2-1). V kolektívnych športoch žiaci a žiačky z Jahodník brali medaily v hádzanej (1-0-1) a aj vo futbale (0-1-0).

Celkovo najviac medailí, až 27 (6-10-11), si vybojovali športovci a športovkyne Gymnázia Jozefa Lettricha z Martina, ktorí v hodnotení škôl v posledných desiatich ročníkoch Turčianskych hier mládeže až deväťkrát triumfovali. Gymleťáci obsadili medailové pozície v atletike (3-5-7), basketbale (0-1-1), volejbale (1-0-0), hádzanej (0-1-1), plávaní (2-2-2) a v minifutbale (0-1-0).

**Desiatka najúspešnejších škôl 60. ročníka THM:** 1. ZŠ s MŠ, Hurbanova ul. (8-4-6), 2. ZŠ, Nade Hejnej (8-4-5), 3. Gymnázium J. Lettricha (6-10-11), 4. Evanjelická spojená škola (6-2-4), 5. KZŠ Antona Bernoláka (4-2-1), 6. ZŠ Turany (3-2-3), 7. ZŠ H. Zelinovej, Vrútky (2-6-3), 8. ZŠ s MŠ, Podhájska ul. (2-2-3), 9. ZŠ, Kronerova ul. (2-2-2), 10. Jičín, ČR (2-1-0). **Roman Kopka**

PLAVECKÝ TROJBOJ

## V superfinále zažiarili aj športovci z Mudroňky

V Šamoríne to bola skvelá prehliadka pozoruhodných výkonov mladých športovcov a športovkýň a významnou mierou k nej prispeli aj žiaci a žiačky ZŠ z martinskej Mudroňky.



Jedná zlatá a dve bronzové medaily. To je skvelá bilancia výpravy žiakov a žiačok zo ZŠ na Ul. Pavla Mudroňa v Martine, ktorá po triumfe na krajskom kole výborne reprezentovala Žilinský kraj aj v celoštátnom Superfinále 2023 v plaveckom trojboji v Šamoríne.

V superfinále sa v rôznych kategóriách predstavilo približne 1 200 športovcov a športovkýň z celého Slovenska. V ťažkej konkurencii sa blysi aj martinskí reprezentanti. Skvele si počínala najmä Daniela Račáková, ktorá v plávaní na 25 m voľný spôsob nenašla premožiteľku a zaslúžene si časom 17,01 s vybojovala 1. miesto.

V tejto disciplíne sa darilo aj Kristíne Mikolkovej, čas 17,81 s jej zabezpečil bronzovú medailu. Dievčatá tak po kvalitných plaveckých výkonoch priniesli do tímového hodnotenia parádnych 14 bodov.

Mudroňkáči sa medailovo presadili aj v spoločnej štafete chlapcov a dievčat v plávaní na 25 m voľný spôsob a v zložení Kristína Stachová, Jakub Hruz, Kristína Mikolková, Daniela Račáková si časom 1:16,85 min vyplávali 3. miesto, pričom od druhého Prešova ich delilo len 46 stotín sekundy.

V polovici júna sa v Šamoríne uskutočnilo najväčšie školské športové podujatie základných a stredných škôl pod názvom Superfinále 2023,

Mudroňkáči si domov priviezli tri medaily.  
Foto: archív BH

na ktorom sa zúčastnilo 1 200 mladých športovcov z celého Slovenska.

K plaveckému trojboju popri plaveckých disciplínach patrí aj vodné pólo. Martinčania reprezentujúci Žilinský kraj obsadili 6. miesto. V základnej skupine vyhrali nad Banskobystrickým krajom 9:2, tesne podľahli Bratislavskému kraju v pomere 7:8 a s Nitrianskym krajom prehrali 7:10. V súbojoch o 5.-8. miesto vyhral náš tím nad Prešovským krajom 12:8, nad Trenčianskym 10:2 a podľahol Košickému kraju 8:11.

V celkovom hodnotení plaveckého trojboja v celoštátnom kole obsadila Mudroňka výborné 5. miesto so ziskom 31 bodov. Prvé skončili Topoľčany s 53 bodmi, na spoločnom 2. mieste Prešov a Bratislava s 38 bodmi.

Školu, mesto Martin a Žilinský kraj pod vedením Jozefa Kríža a Bruna Horeckého výborne reprezentovali žiačky a žiaci: Daniela Račáková, Kristína Mikolková, Kristína Stachová, Ján Cingel, Jakub Hruz, Jakub Ondroušek, Martin Učeň, Katarína Hruzová a Natália Komorníková.

**(BH, KP)**



## FUTBAL, FINÁLE - MCDONALD'S CUP

## Parádny úspech Martinčanov, bronzová medaila má cenu zlata

Bola to takmer spanilá jazda, futbalisti a futbalistky z Hurbanky z piatich zápasov vyhrali štyri. Na ceste do finále ich zastavil neskorší víťaz.

Prebojovať sa do celoslovenského finálového futbalového turnaja McDonald's Cup nie je vôbec jednoduché, veď na štarte nedávno skončeného 24. ročníka bolo až 1 010 družstiev zo základných škôl. Len tí najlepší z najlepších prešli postupne sitom školských, okresných a krajských kôl.

Priaznivcov turčianskeho mládežníckeho športu potešilo, že medzi najlepšou osmičkou bolo aj spoločné družstvo chlapcov a dievčat zo ZŠ s MŠ na Hurbanovej ulici v Martine. Naši futbalisti a futbalistky sa však neuspokojili len s finálovou účasťou, naopak, krôčik po krôčiku išli za medailou a aj ju po výborných výkonoch získali. Má bronzovú hodnotu, gratulujeme.

### V skupine valcovali súperov

Zverenci a zverenkyne trénerov Petra Peržela a Martina Boleka dali o sebe vedieť už v skupine, keď postupne v Národnom tréningovom centre

SFK v Poprade zdolali Banskú Bystricu 7:4, Nové Zámky 8:2 a Dubnicu nad Váhom 6:1.

Tri víťazstvá Hurbanku katapultovali do semifinále majstrovstiev, v ktorom Martinčania po tuhom boji podľahli neskoršiemu víťazovi zo Senca 3:5. Posledný zápas bol však opäť víťazný a v boji o bronz Martin doslova deklasoval Nové Zámky, ktoré zdolal 7:2. Úspech Hurbanky ešte zvýraznili organizátori tým, že Petra Juroška vyhlásili za najlepšieho brankára finálového turnaja.

### Čo hovorí tréner?

„Myslím si, že naše družstvo dosiahlo veľmi dobrý výsledok a dôstojne reprezentovalo nielen našu ZŠ s MŠ na Hurbanovej ulici, ale aj materský klub MŠK Fomat Martin. Určite nám pomohlo, že už aj na I. stupni máme o dve hodiny viac športovej prípravy. Navyše decká sa zúčastňujú celoročnej miniligy v malom futbale, čo určite tiež pomohlo



Peter Jurošek ml. – najlepší brankár finálového turnaja.  
Foto: Peter Jurošek st.

k zohratosti celého družstva. Škoda tesnej prehry s víťaznou školou, pretože sme určite mali na celkové víťazstvo. Pevne verím, že v budúcnosti dokážeme zopakovať minimálne našu účasť na finálovom turnaji,” povedal Peter Peržel, tréner úspešnej Hurbanky.

**Roman Kopka**

O veľký úspech Hurbanky sa zaslúžili: zľava Peter Peržel – tréner, Juraj Revús, Jakub Šalaga, Marek Hrnčiar, Peter Jurošek, Lukas Dérer, Martin Bolek – tréner. Dolný rad zľava: Nina Bíziková, Leonard Kutman, Adam Tuna, Oliver Jahn, Strela Rizmanová.  
Foto: Peter Jurošek st.





Kultúrna scéna MARTIN MARTIN

# KULTÚRNE LETO 2023

## JÚL

	18:00	<b>FRIDAY MASS</b> 10 YEARS OF FRIDAY MASS	KÚPALISKO SUNNY MARTIN	30.6.2023 (piatok)
	16:00	<b>ZAKLIATA PRINCEZNÁ</b> BÁBKOVÉ DIVADLO LIENKA	ZÁHRADA TURČIANSKEJ GALÉRIE	2.7.2023 (nedela)
	17:00	<b>ALEX &amp; Anna Šestáková</b> SÚ ZNÁMI Z TV SENZI A TV ŠLÁGER / PROGRAMOM BUDE SPREVÁDZAŤ JÁN ŠESTÁK	POLYFUNKČNÝ OBJEKT MARTIN - PRIEKOPA	2.7.2023 (nedela)
ticketportal	20:00	<b>VAŠO PATEJDL</b> KONCERT S KAPELOU HITY OD ELÁNU PO FONTÁNU <b>GLADIATOR</b>	AMFIKO MARTIN	7.7.2023 (piatok)
	20:00	<b>V8 Band</b> SWING, FUNKY, POP, BLUES, GOSPELO OD 20. ROKOV 20. STOROČIA AŽ PO SÚČASNOSŤ	ZÁHRADA TURČIANSKEJ GALÉRIE	8.7.2023 (sobota)
	16:00	<b>O DVANÁSTICH MESIAČIKOCH</b> DIVADLO DVOR ZÁZRAKOV	ZÁHRADA TURČIANSKEJ GALÉRIE	9.7.2023 (nedela)
	18:00	<b>DH Strečnianska</b>	NÁMESTIE SEVER	9.7.2023 (nedela)
	16:00	<b>FESTIVAL KREATIVITY</b> KREATÍVNY FESTIVAL MALBY PRE MALÝCH A VEĽKÝCH OD 16:00 DO 20:00 DJ LA-47 / OD 20:30 DARKNESS POSITIVE	DIVADELNÉ NÁMESTIE V MARTINE	15.7.2023 (sobota)
	19:00	<b>OPERA V MESTE</b> PATRICIA JANEČKOVÁ   TITUSZ TÓBISZ   JÚLIA GREJTÁKOVÁ   NINA KRÍŽOVÁ	ZÁHRADA TURČIANSKEJ GALÉRIE	15.7.2023 (sobota)
	16:00	<b>HAVKO A MŇAUKA</b> DIVADLO POD BALKÓNOM	ZÁHRADA TURČIANSKEJ GALÉRIE	16.7.2023 (nedela)
	17:30	<b>CHILDREN CAMP GRASSKI</b> FIS PRETEKY A CAMP V LYŽOVANÍ NA TRÁVE	DIVADELNÉ NÁMESTIE V MARTINE	16.7.2023 (nedela)
	18:00	<b>ROOTS FESTIVAL 2023</b> 8. ROČNÍK MULTIZÁNOVÉHO FESTIVALU 2. PODIA, STREET ART A GRAFFITI NAŽIVO, DJSKÝ WORKSHOP, CHILL OUT S ČAJOVNOU, VEGAN BISTRO, CBD, HANDMADE STÁNKY A STOJNY FUTBAL...	KÚPALISKO SUNNY MARTIN	21.7.2023 (piatok)
	20:00	<b>HORY A MESTO 2023</b> POZÝVAM VÁS NA FESTIVAL HORSKÝCH FILMOV A VEČER S PAĽOM BARABÁŠOM	AMFIKO MARTIN	22.7.2023 (sobota)
	16:00	<b>JANKO A MARIENKA</b> DIVADLO DVOR ZÁZRAKOV	ZÁHRADA TURČIANSKEJ GALÉRIE	23.7.2023 (nedela)
ticketportal	20:00	<b>ČARO KLASIKY</b> MARTIN BABJAK, JAROSLAV DVORSKÝ MODERÁTOR: ŠTEFAN SKRÚCANÝ <b>70-ČLENNÝ ORCHESTER</b> SÓLISTI BALETU ŠTÁTNEJ OPERY V BANSKEJ BYSTRICI	AMFIKO MARTIN	29.7.2023 (sobota)
	16:00	<b>ŠAŠKO A KRÁĽ</b> DIVADLO POD BALKÓNOM	ZÁHRADA TURČIANSKEJ GALÉRIE	30.7.2023 (nedela)

ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ.



www.kultura-martin.sk



@kulturavmartine



@kulturavmartine